

1921 + bijlagen

Nota, betreffende den toestand van 's Lands financiën.
(Ingezonden bij brief van 21 September 1920.)

Ter begeleiding van de stukken betreffende de ontwerpstaatsbegrooting heeft de ondergeteekende de eer wederom de gebruikelijke Nota betreffende den toestand van 's Lands financiën over te leggen. Deze Nota behelst de opmerkingen en beschouwingen, tot welke die toestand hem, in verband met de rammingen voor het dienstjaar 1921, aanleiding geeft. Zoals bekend, zijn, te beginnen met den dienst 1914, de uitgaven en eventueel de ontvangsten gesplitst in gewone, buitengewone en crisisuitgaven en ontvangsten, terwijl voorts de gewone ontvangsten voor de jaren 1914 en 1915 werden aangevuld met zoodanig bedrag als noodig is om te komen tot een ontvangstbedrag als vermoedelijk zou zijn verkregen indien er geen crisis ware geweest.

In de cijfers voor de jaren 1915 en 1916 zijn, sedert de samenstelling van de vorige Nota, nog enkele kleine wijzigingen gekomen. In verband hiermede is het wenschelijk de definitieve uitkomsten van die jaren te vermelden en wel in de eerste plaats die van het

dienstjaar 1915.

Total.		Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 504 484 487,85	f 54 408 388,14	f 208 649 548,27	f 241 431 556,44
Ontvangsten	263 491 539,18	41 848 202,93	— 4 240 000,—	225 883 336,19
Tekort	f 240 992 948,72	f 12 555 180,20	f 212 889 548,27	f 15 548 220,25

voor het

dienstjaar 1916

bedragen de

Total.		Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 532 531 380,64	f 33 967 077,36	f 256 050 340,83	f 242 513 962,45
Ontvangsten	309 978 558,39	19 778 282,66	83 409 938,84	262 790 336,88
Tekort	f 222 552 822,25	f 20 188 794,70	f 222 640 401,99	—
Overschot	—	—	—	f 20 276 374,44

Met betrekking tot het

dienstjaar 1917

zij opgemerkt, dat, in verband met de wet van 26 Maart 1920 (*Staatsblad* n°. 140) en het Koninklijk besluit van 17 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 245), de dienst eerst werd afgesloten op 30 Juni 1920, zoodat ook thans nog geen rekeningcijfers kunnen worden medegedeeld.

Volgens de thans bekende gegevens bedroegen de

Total.		Buitengewone dienst.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 688 299 221,79	f 40 681 389,09	f 379 690 244,02	f 267 927 588,68
Ontvangsten	534 125 359,18	10 688 246,24	219 833 806,45	303 653 336,49
Tekort	f 154 173 862,61	f 30 043 142,85	f 159 856 437,56	—
Overschot	—	—	—	f 35 725 747,80

Het overschot op den gewonen dienst overschrijft het daarvoor ten vorigen jare genoemde bedrag van f 34 340 513,64 met f 1 385 234,16. Terwijl de uitgaven f 166 182,60 meer

bedroegen dan werd verwacht, brachten de middelen f 1531 416,77 meer op. Het overschot op de ontvangsten is in hoofdzaak te danken aan de hoogere opbrengst der inkomstenbelasting en aan de stijging van de ontvangsten der Staatsmijnen.

Voor het

dienstjaar 1918

kunnen nog slechts voorloopige bedragen worden opgegeven aangezien ook wat dezen dienst betreft, tot verlenging van de termijnen voor de afsluiting der Staatsbegrooting en de inzending der rekeningen werd besloten. Wet van 22 December 1919 (*Staatsblad* n°. 883).

Volgens de ter beschikking zijnde gegevens bedroegen de

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 1 084 369 991,90 ⁵	f 80 598 515,63 ⁵	f 622 166 907,38	f 331 609 568,95
Ontvangsten	557 582 115,62	12 143 184,46	219 467 593,41 ⁵	325 971 337,74 ⁵
Tekort	f 476 787 876,28 ⁵	f 68 450 331,16 ⁵	f 402 699 313,91 ⁵	f 5 638 231,20 ⁵

Het tekort op den gewonnen dienst, zooals dit hierboven is becijferd, bedraagt f 5 006 643,52 minder dan het daarvoor ten vorigen jare genoemde bedrag van f 10 644 874,72⁵ en zulks niettegenstaande de gewone uitgaven f 6 243 534,00⁵ tegenvielen. Dezelaatste overschrijding komt voor f 2 420 914,51⁵ op rekening van het Departement van Justitie, in hoofdzaak wegens meerdere kosten van de rechterlijke macht, van de Rijkspolitie, van de gevangnissen en Rijkswerkminichingen en van het Rijkstucht- en opvoedingswezen. Overigens is de overschrijding voornamelijk het gevolg van het hooger bedrag, dat wegens verlies op het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonte, ten laste van den gewonnen dienst komt.

Zooals uit het vorenstaande volgt, vielen de ontvangsten f 11 250 177,52⁵ mede. Dit gunstige verschil is in hoofdzaak te danken aan het hoogere bedrag van de inkomstenbelasting, dat aan het dienstjaar 1918 ten goede kwam, en voorts aan de hoogere opbrengst van de vermogensbelasting en aan de meerdere baten van het Staatsmijnbedrijf.

Dienst 1919.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomst op :

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven.	f 938 987 446,74 ⁵	f 114 948 995,33 ⁵	f 387 037 016,16	f 436 951 435,25
Ontvangsten	674 351 611,94 ⁵	8 580 665,20	216 160 532,97 ⁵	449 610 413,77
Tekort.	f 264 535 834,80	f 106 368 330,13 ⁵	f 170 876 483,18 ⁵	
Overschot	—	—	—	f 12 658 978,52

Hierbij zij het volgende opgemerkt. Voor de crisisuitgaven moge verwezen worden naar bijlage C. Die, welke voorkomen onder de hoofdstukken VI, VIIA en VIII, kunnen slechts benaderd worden. De overige staan voldoende vast.

Wat hoofdstuk VIIA betreft, zijn onder de crisisuitgaven gebracht de renten van de vlottende schuld, welke per saldo kan geacht worden als gevolg van de crisis te zijn uitgegeven voor zoover die renten niet onder de middelen worden teruggeboekt ten laste van de rekeningen van crisisbedrijven.

Met betrekking tot Hoofdstuk VIII is uitgegaan van het aanvankelijk toegestane bedrag van f 43 227 281. Bij dat bedrag is gevoegd hetgeen suppletoir is toegestaan of aangevraagd voor gewone uitgaven tot een gezamenlijk bedrag van f 4 406 731. Volgens deze berekening zouden onder normale omstandigheden de uitgaven hebben bedragen f 47 634 002. Als crisisuitgave moet worden aangemerkt het verschil tusschen hetgeen in totaal vermoedelijk ten laste van hoofdstuk VIII voor 1919 zal komen en de vorengenoemde som van f 47 634 002. Bij den nog steeds bestaanden achterstand in de administratie en

de verificatie van de uitgaven bij de korpsen van het leger, is evenwel de mogelijkheid van een betrouwbare raming der werkelijke uitgaven ten laste van den dienst 1919 nog niet gesloten. Tijdens de samenstelling van de ontwerp-begroeting voor 1921 was dit ook het geval ten aanzien van de voordringen van het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen. Met betrekking tot de cijfers, vermeld in de voorlaatste kolom van den verzamelstaat op de afdeelingen van het VIIIste hoofdstuk der ontwerp-begroeting voor 1921 onder het hoofd: "Vermoeделijk beloop van de uitgaven, gedaan of nog te doen over 1919", dient dan ook, bijkens mededeeling van het Departement van Oorlog, te worden opgemerkt, dat zij niet slechts niet als vaststaand kunnen worden aangenomen — hetgeen uiteraard nimmer het geval kan zijn — maar dat de werkelijke uitgaven de in bedoelde kolom vermelde bedragen belangrijk zullen overschrijden. Die overschrijding is trouwens verklaarbaar indien men in aanmerking neemt, dat alleen reeds als buitengewoon krediet een bedrag van f 141 504 200 moest worden aangevraagd, welk bedrag bij de wetten van 10 Januari 1920 (*Staatsblad* n°. 10) en 30 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 654) werd toegestaan. Hoewel het onzeker is, welke som op het totaalbedrag van het VIIIste hoofdstuk zal vrijvallen, heeft de ondergeteekende, gelet op de uitkomsten van vorige dienstjaren gemeend te mogen aannemen, dat de gezamenlijke uitgaven f 175 miljoen niet zullen te boven gaan. De crisisuitgaven zijn mitsdien gesteld op f 175 000 000 — f 47 634 002 of op f 127 365 998.

Ten opzichte van hoofdstuk VI is op de volgende wijze te werk gegaan. Aanvankelijk is op dit hoofdstuk toegestaan f 38 814 647. Dit bedrag is vermeerderd met hetgeen suppletief is toegestaan voor de verhooging van loonen ad f 472 000 en met hetgeen de kosten van nieuwen vlootbouw, naar verwachting, meer zullen bedragen dan de oorspronkelijk voor dit doel toegestane som, welk verschil f 2 147 442,74⁵ beloopt. Het hierboven vermelde bedrag van f 38 814 647 stijgt mitsdien tot f 41 434 089,74⁵, zijnde het vermoedelijk eindcijfer van hoofdstuk VI onder normale omstandigheden. Het verschil tusschen dit bedrag en de totale uitgaven, ten laste van dit hoofdstuk gedaan of nog te doen, vormt de op f 8 336 447 gestelde crisisuitgaven.

Wat het totaal der crisisontvangsten ad f 216 160 532,97⁵ aangaat, hiervan komt op rekening van de Verdelingsbedelingen Ia, Ib en II onderscheidenlijk f 4 157 476,78, f 16 470 506,21 en f 26 120 998,53 en van de Oorlogswinsbelasting f 163 620 086,05⁵, terwyl het meerdere ad f 5 791 465,40 wordt gevormd door verschillende ontvangsten, welke als gevolg van de buitengewone omstandigheden werden geind.

Dat voor het jaar 1919 op den gewonen dienst een overschot kan becijferd worden van f 12 658 978,52 tegenover het aanvankelijk geraamde tekort van f 40 390 638,84⁵ en zulks niettegenstaande de gewone uitgaven de raming met niet minder dan f 96 443 058,84⁵ overschreden, is ten deele te danken aan de wettelijke maatregelen tot versterking van de Rijksinkomsten. Als zoodanig komen voor vermelding in aanmerking de wetten van 11 April 1919 (*Staatsblad* nos. 169 en 170) tot herziening van de tarieven der inkomsten en vermogensbelastingen, de wet van 3 April 1919 (*Staatsblad* n°. 141) tot verhooging van den gedistilleerdaccijn en de wet van 27 Juni 1919 (*Staatsblad* n°. 432) tot wijziging van de Zegelwet. Afgescheiden van deze voorzieningen, steeg de opbrengst van nagenoeg alle middelen belangrijk boven de geraamde bedragen. De oorzaken van deze stijging, welke ten deele overeenstemmen met die, welke de uitgaven in zoo sterke mate deden toenemen, zijn bekend.

De middelen, behoorende tot de groep A—F overschreden de raming met f 123 965 392,25. Hiervan werd verkregen uit de personeele belasting f 2 196 790, uit de inkomstenbelasting f 26 295 532, uit de dividend- en tantieëbelasting f 2 105 694, uit de vermogensbelasting f 4 225 942, uit den suikeraccijn f 1 426 061, uit den gedistilleerdaccijn f 21 400 215, uit den geslachtaccijn f 5 659 357, uit de zegelrechten f 6 939 259,

uit de registratierechten f 18 606 459, uit de successierechten f 8 201 047, uit de invoerrechten f 21 604 393, uit het statistiekrecht f 3 201 693, uit de opbrengst der domeinen f 1 500 260, uit de loodsgelden f 1 089 102 en uit het recht op de mijnen f 593 202. Slecht de wijnaccijns en de zoutaccijns bleven bij de raming ten achter en wel onderscheidenlijk met f 433 569 en f 1 158 236.

De niet tot de bovengenoemde groep behorende middelen brachten f 27 427 283,96 meer op dan verwacht werd. Hiertoe droegen bij het aandeel van den Staat in de winsten der Nederlandsche Bank f 7 148 054, mede in verband met de bij de wet van 25 Juli 1918 (*Staatsblad* n°. 475) gebrachte wijziging in de verdeeling dier winsten, de renten van door het Rijk verstrekte voorschotten f 479 983, de inkomsten uit arbeid in gevangenen en Rijkswerkinrichtingen f 1 486 069, de gerechtelijke boeten f 680 658, het aandeel van Nederlandsch-Indië in de kosten van den vlootbouw f 597 303, de ontvangst wegens het aandeel van het Leeningfonds in de kwade posten f 1 485 657, de andere ontvangsten, het Departement van Financiën betreffende, f 855 083, de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en — eigendommen, het Departement van Oorlog betreffende, f 1 073 034, de baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf f 10 652 085, de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en — eigendommen, het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel betreffende, f 1 213 578. Daarentegen werd op verschillende posten een gezamenlijk bedrag van f 1 932 292 minder ontvangen.

Zooals hierboven reeds werd medegedeeld, overschreden de gewone uitgaven de oorspronkelijke raming met f 96 443 058,84⁵. Met uitzondering van de Hoofdstukken I en XII betreft deze overschrijding alle hoofdstukken.

Zij bedroeg op:

Hoofdstuk II f 178 676,32
wegens het meer benoodigde voor bureel- en lokaalbehoefte
en voor het Kort Verslag van de handelingen der Tweede Kamer.

Hoofdstuk III 677 054,70
in hoofdzaak voor bureel- en lokaalbehoefte, voor reis- en
verblijfkosten en kosten van detachering van diplomatieke
ambtenaren en voor dienstuitgaven van diplomatieke en be-
zoldigde consulaire ambtenaren.

Hoofdstuk IV f 1 824 306,31
wegens het meer benoodigde voor de Rijkspolitie en voor de
gevangenen en Rijkswerkinrichtingen.

Hoofdstuk V f 1 031 290
voor de kosten van het *Staatsblad*, de *Staatscourant* en de
Handelingen der Staten-Generaal en voor de, in de aanvankelijke
begroting niet opgenomen, bijdrage aan het Bouwfonds.

Hoofdstuk VA f 37 221 068
in hoofdzaak voor de hoogere vergoedingen ten behoeve van het
openbaar en bijzonder lager onderwijs ingevolge de wet van
14 Juli 1919 (*Staatsblad* n°. 493) en voorts voor het hooger
onderwijs, het middelbaar onderwijs en het vakonderwijs en
voor de, in de aanvankelijke begroting niet opgenomen,
bijdrage aan het Bouwfonds.

Hoofdstuk VI f 2 619 443,41
voor nieuwen vlootbouw en voor verhooging van de werk-
liedenloonen.

Hoofdstuk VIIA f 3 447 439,43
voor renten en kosten van vlottende schuld.

Hoofdstuk VIIB f 3 469 006,37
in hoofdzaak voor de kosten van de administratiën der directe
belastingen enz. en van het zegel, de registratie enz. alsmede
voor de teruggave van zegelkosten op effecten, verpand inge-
volge de bij de wet van 11 April 1919 (*Staatsblad* n°. 168)
toegestane kredietverleening aan het buitenland.

Hoofdstuk VIII f 4 406 721
in hoofdzaak voor verhooging van de werkliedenloonen en
van de jaarwedden der jongere officieren en van het personeel
beneden den rang van officier.

Hoofdstuk IX f 19 712 914,84⁵
voor de dekking van het verlies op het staatsbedrijf der pos-
terijen, telegrafie en telefonie en voor kosten van de afdeeling
Waterstaat wegens verschillende werken en subsidiën.

Hoofdstuk X f 10 686 851,91
wegens stijging der gewone uitgaven van het Staatsmijn-
bedrijf.

Hoofdstuk X^A f 6 488 730,92
wegens het voorschot op de bijdrage aan het invaliditeitsfonds,
wegens meerdere uitgaven voor de volksgezondheid en wegens
hoogere bijdragen ingevolge het werkloosheidsbesluit 1917.

Hoofdstuk XI f 1 682 216,15
hoofdzakelijk wegens meerdere uitgaven ten behoeve van de
koloniën Suriname en Curaçao.

Gelijk gebruikelijk is, moge thans wederom volgen een,
gedeeltelijk samengevat, overzicht van de laatste 20 jaar, met
splitsing van uitgaven en ontvangsten in gewone en buiten-
gewone, waarbij ook ditmaal weder de extra-aflossing van
schuld in verband met de intrekking der muntbiljetten (dienst
1904) buiten rekening is gelaten. Uit den aard der zaak is
de afloop van de diensten 1914 tot en met 1919 in dit over-
zicht opgenomen met de cijfers, gelijk die zijn na uitschakeling
van den invloed der crisis op de ontvangsten en uitgaven.

Dienstjaren.	Voor- of na- deelige saldi van den gewonen dienst.	Voor- of na- deelige saldi van den buiten- gewonen dienst.	Voor- of na- deelige saldi van den geheelen dienst.
1900—1910 . .	+ f 39 940 571,56 ⁵	— f 53 663 221,85 ⁵	— f 13 722 650,29
1911	+ 2 519 743,01	— 5 406 672,51	— 2 886 929,50
1912	+ 3 312 560,19 ⁵	— 14 576 793,92	— 11 264 233,72 ⁵
1913	+ 4 162 186,72	— 15 466 887,05	— 11 304 200,33
1914	— 10 114 960,29 ⁵	— 11 921 932,96	— 22 036 893,25 ⁵
1915	— 15 548 220,24 ⁵	— 12 555 180,20 ⁵	— 28 103 400,45
1916	+ 20 276 374,44	— 20 188 794,70	+ 87 579,74
1917	+ 35 725 747,80 ⁵	— 30 043 142,85	+ 5 682 604,95 ⁵
1918	— 5 638 231,20 ⁵	— 68 450 331,16 ⁵	— 74 088 562,37
1919	+ 12 658 978,52	— 106 368 230,13 ⁵	— 93 709 351,61 ⁵
1900—1919 . .	+ f 87 294 750,51	— f 338 640 787,35	— f 251 346 036,84

Deze eindcijfers worden uit den aard der zaak ongunstiger,
wanneer in de becijferingen over de jaren 1900—1906 als
buitengewone uitgaven en ontvangsten worden aangenomen
die, welke als zoodanig sedert 1907 gelden.

De eindcijfers worden alsdan voor het geheele twintigjarige
tijdperk:

Voordeelig saldo gewonen dienst . . . f 70 397 258,85

Nadeelig saldo buitengewonen dienst . . 321 743 295,69

Blijft nadeelig saldo geheelen dienst . . f 251 346 036,84
welke eindcijfers echter, gelijk meermalen werd opgemerkt, ook
nog een te gunstig beeld geven.

Wat het loopende

dienstjaar 1920

betreft, zij aangeteekend, dat de oorspronkelijke begrooting
van uitgaven een eindcijfer aanwees van f 574 530 429,67⁵,
waaronder f 84 912 977 aan buitengewone uitgaven en
f 44 041 650 aan crisisuitgaven. De gewone uitgaven, afgezien

van de crisis, waren mitsdien in de aanvankelijke begrooting geraamd op f 445 575 802,67⁵, waarbij intusschen een bedrag van f 5 137 213 is te voegen wegens uitgaven ten laste van Hoofdstuk VI, welke weliswaar in het wetsontwerp tot vaststelling van de definitieve begrooting zijn begrepen, doch, blijkens het hierna medegedeelde op bladz. 8, zijn aangemerkt als posten, welke, bij een normalen gang van zaken, suppletoir zouden zijn aangevraagd. Het totaal der uitgaven wordt dan f 450 713 015,67⁵ tegen f 401 000 371,72 aan geraamde ontvangsten, latende mitsdien een tekort op den gewonnen dienst van f 49 712 643,95⁵.

Sedert de vaststelling van de oorspronkelijke begrooting zijn verhoogd:

De hoofdstukken II, III, IV, V, VA, VI, VII B, VIII, IX, X, X ^A , XI (salarisverhooging Rijksambtenaren)	f 20 039 986,—
met	
Hoofdstuk I bij de wet van 5 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 346) (restaurantie Paleis te Amsterdam), met	80 000,—
Hoofdstuk II bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 661) (diversen) met	16 750,—
Hoofdstuk IV bij de wet van 26 Maart 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 149) (diversen) met	2 078 719,—
en bij de wet van 29 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 625) (diversen) met	4 009 637,33
Hoofdstuk VII B bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 631) (tweede uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinst-belasting) met	54 200 000,—
bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 659) (diversen) met	1 725 409,—
en bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 662) (kredietverleening aan kweekers) met	250 000,—
Hoofdstuk X bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 675) (Rijksopsporing van delfstoffen) met	350 000,—
Hoofdstuk X ^A bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 680) (diversen) met	14 973 350,—
Hoofdstuk XI bij de wet van 16 April 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 207) (bijdrage bouwkosten Koloniaal instituut) met	500 000,—
bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 637) (Verhooging bijdrage Curaçao) met	90 712,—
en bij de wet van 30 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 639) (Verhooging bijdrage Suriname) met	32 287,—

Te zamen . . . f 98 346 850,33

Voorts zijn nog aanhangig 12 wetsontwerpen houdende suppletoire aanvragen tot verhooging van:

Hoofdstuk X (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 378) (beschikbaarstelling van levensmiddelen) met	f 28 000 000,—
Hoofdstuk III (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 418) (herziening jaarwedden diplomatieke en consulaire ambtenaren) met	179 300,—
Hoofdstuk IX (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 422) (diversen) met	449 909,—
Hoofdstuk VA (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 461) (diversen) met	2 279 380,—
Hoofdstuk VIII (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 467) (Verhooging bezoldiging militair personeel der landmacht) met	10 814 232,—
Hoofdstuk X (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 481) (Posten wegens crisisuitgaven) met	9 002 000,—
Hoofdstuk IX (Gedr. Stukken 1919—1920 n ^o . 488) (Subsidie aan de provincie Zeeland voor stoombootverbindingen) met	212 000,—

Hoofdstuk IX (Gedr. Stukken 1919—1920 n°. 516) (bijdrage aan het Zuiderzeefonds) met f 1 750 000,—

Hoofdstuk VIII (Gedr. Stukken 1919—1920 n°. 553) (diversen) met 18 837 008,—

VII B, VIII, IX, X, X A, XI, (Gedr. Stukken 1919—1920, n°. 557) (verhooging van de pensioenen ingevolge de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 283)) 5 957 126,—

Hoofdstuk V (Gedr. Stukken 1919—1920 n°. 560) (diversen) 4 173 950,—

De hoofdstukken III en V A (Gedr. Stukken 1919—1920, n°. 562) (Subsidie aan de Vereeniging „Nederland in den Vreemde”) 10 000,—

Te zamen f 180 011 753,38

In dit totaal is f 110 242 000 begrepen aan crisisuitgaven en f 900 000 aan buitengewone uitgaven, zoodat een bedrag van f 68 869 753,38 komt ten laste van den gewonen dienst. Het is duidelijk, dat laatsstgenoemd bedrag voor verreweg het grootste deel niet zal worden gedekt door overschotten op de aanvankelijke rammingen. Te verwachten zou dan ook zijn, dat het oorspronkelijk geraamd tekort van f 49 712 643,955 uit hoofde van suppletieve aanvragen, ten minste tot rond f 118 000 000 zou stijgen, ware het niet, dat de opbrengst der middelen de ramming belangrijk zal overtreffen. In de eerste acht maanden van het loopende jaar werd uit de middelen A—F rond f 77 370 000 meer ontvangen dan ⁸/₁₂ van de ramming. Gelet op dit cijfer en aannemende, dat in het verdere deel van dit jaar eene belangrijke inzuikning in de opbrengst der middelen niet zal intreden, meent de ondergeteekende te mogen vertrouwen, dat de resultaten van den gewonen dienst van 1920 belangrijk gunstiger zullen zijn dan oorspronkelijk werd verwacht.

Overgegaan kan thans worden tot eene uiteenzetting van de cijfers van

het dienstjaar 1921.

De uitgaven worden in totaal geraamd op f 797 818 553,73 waarvan buitengewoon. 184 508 388,—

Blijft . . . f 612 805 165,73

Met betrekking tot de *crisisuitgaven*, zij opgemerkt, dat deze nog tot een gezamenlijk bedrag van f 11 156 200 in de ontwerp-begrooiting voorkomen. In de aanvankelijke begrooiting voor 1920 was uit dezen hoofde in totaal eene som van f 44 041 650 opgenomen, terwijl bij suppletieve begrootingen nog zeer belangrijke bedragen, welke tot dusver een totaal van f 110 242 000 bereikten, ten laste van den crisisdienst van het loopende jaar zijn gebracht.

Hoewel het derhalve nog niet mogelijk is gebieden voor 1921 met het instituut der crisisuitgaven geheel te breken, valt toch, bijkens vorenstaande cijfers, eene aanmerkelijke vermindering te constateeren. Dit klemt te meer wanneer men in aanmerking neemt, dat, afgescheiden van eene derde uitkeering aan de gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinstbelasting, waarvoor gerekend wordt op een bedrag van f 20 000 000, bij suppletieve begrooiting ten laste van het jaar 1921, naar verwacht mag worden, geene sommen van groote betekenis voor den crisisdienst zullen aangevraagd behoeven te worden.

Door het beloop der crisisuitgaven ad f 11 156 200 in mindering te brengen van de hieroren genoemde som van f 612 805 165,73 vindt men voor de gewone uitgaven . . . f 601 648 965,73

tegen voor 1920. 445 575 802,675

dus meer voor 1921 . . . f 156 073 163,055

Deze stijging der gewone uitgaven is als volgt verdeeld over de verschillende hoofdstukken:

Hoofdstuk I f	80 000,—
II	440 509,70
III	1 266 079,—

Hoofdstuk IV	f	11 928 772,98
V.	.	5 070 846,50
VA.	.	26 832 880,—
VI.	.	11 135 530,—
VIIA	.	15 299 295,—
VII B	.	14 105 282,25
VIII.	.	24 576 845,—
IX.	.	10 430 499,25
X.	.	25 744 617,37
X A.	.	7 080 401,—
XI	.	2 531 605,—
Totaal	.	f 156 073 163,05

Met betrekking tot het voor hoofdstuk VI vermeldde bedrag zij in herinnering gebracht, dat de definitieve begroting voor het Departement van Marine voor het dienstjaar 1920 nog niet bij de wet is vastgesteld. Het ontwerp dier begroting is bij de Tweede Kamer aangelegd (Gedrukte Stukken 1919—1920, 451). De in dat ontwerp opgenomen bedragen zijn in het algemeen aan de vergelijking ten opzichte van hoofdstuk VI ten grondslag gelegd. Een uitzondering op dezen regel is intusschen gemaakt voor die posten, welke, bij een normalen gang van zaken, bij suppletieve begroting zouden zijn uitgetrokken. Het betreft hier de uitgaven wegens de nieuwe salarisregeling voor het militaire personeel der Zeemacht, gesaamd op f 4 587 213, en het benoodigde uit hoofde van de nieuwe loonregeling voor de Rijkswerkklieden en van het arbeidsreglement ten bedrage van f 550 000. Ter verkrijging van een zuivere vergelijking is het noodig, deze uitzondering te maken.

Naar aanleiding van de uiterst belangrijke stijging der beloopte van f 156 073 163,05⁵ moge er vooreerst op gewezen worden, dat deze voor een groot deel het gevolg is van wettelijke of daarmede gelijk te stellen voorzieningen, welke in het loopende jaar of in 1919 werden getroffen en in de cijfers voor 1921 tot uitting komen. De belangrijkste maatregelen als zooveel bedoeld, worden gevormd door de nieuwe salarisregeling voor burgerlijke ambtenaren, welke, volgens de destijds gemaakte raming, ten laste van de verschillende hoofdstukken der Staatsbegroting eene uitgave vordert van ruim f 20 000 000¹). De overeenkomstige regeling voor de militaire landdienaren eischt ruim f 14 800 000; de nieuwe loonregeling voor de Rijkswerkklieden rond f 5 000 000.

Voorts komen voor vermelding in aanmerking de verhooging van de pensioenen volgens de wet van 29 Mei 1920 (*Staatsblad* n°. 283), welke verhooging, voor zoover zij niet werd gebracht ten laste van de begroting voor het Weduwen- en Wezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, eene meerdere uitgave van rond f 6 000 000 meebrengt; de in 1919 tot stand gebrachte regeling van de salarissen der onderwijzers bij het lager onderwijs welke, boven de op de begroting voor 1920 reeds uitgetrokken bedragen, en afgeschieden van de gevolgen der voorgenomen herziening dier salarissen, voor 1921 eene stijging veroorzaakt van rond f 10 000 000; de nieuwe wettelijke subsidieeringen voor gymnasia en burgerscholen, die ten naastenbij f 800 000 meer vorderen; de in de wet op het Nijverheidsonderwijs getroffen subsidieeregeling, welke voor 1921 eene hogere uitgave vordert van ten naastenbij f 6 900 000; het ten laste van hoofdstuk VII A (gewonen dienst) gebrachte deel der uitgaven voor de leening 1919, na aftrek van hetgeen nader voor renten van vlootende schuld is uitgetrokken, welk saldo f 7 960 000 belooft, en de uitvoering van de Warenwet (*Staatsblad* 1919 n°. 581), waarvoor f 800 000 noodig wordt geacht. Een en ander verklaart reeds eene stijging van f 72 260 000. In de tweede plaats dient te worden opgemerkt, dat een belangrijk deel van de toename der gewone uitgaven wordt opgewogen door eene, daarmede verband houdende, stijging

¹) Hierbij komt ten laste van verschillende afzonderlijke begrotingen nog een bedrag van omstreeks f 17 000 000.

van de gewone middelen. Als voornaamste posten mogen hier genoemd worden de meerdere exploitatieuitgaven van het Staatsmijnbedrijf ad rond f 19 800 000, de hoogere kosten voor renten van vlootende schuld ten laste van de Koloniën ad rond f 7 350 000 en het meer benoodigde voor de Rijkspostspaarbank ad rond f 1 900 000.

In de derde plaats moet in aanmerking genomen worden, dat verschillende posten, die ten vorigen jare ten laste van den crisisdienst werden gebracht, thans, nu gebreken is, dat zij een meer permanent karakter dragen, zij het tot een lager bedrag, den gewonen dienst bezwaren. De voornaamste dezer posten zijn de buitengewone subsidien en renteloze voorschotten voor tramwegen ad f 3 500 000, de uitgaven voor wachtgeldregelingen ad f 500 000 en die voor de verruiming van werkgelegenheid ad f 2 000 000.

De hierboven genoemde bedragen vormen een totaal van niet minder dan f 107 810 000.

Met betrekking tot de stijging op de verschillende hoofdstukken moge nog het volgende dienen.

De verhooging van hoofdstuk I is het gevolg van de meerdere kosten der restauratie van het Koninklijk Paleis op den Dam te Amsterdam.

Die van hoofdstuk II vloeit in hoofdzak voort uit de nieuwe salarisregeling, uit de meerdere uitgaven voor bureel- en lokaalbehoeften, voor het kort verslag van de zittingen der Tweede Kamer en voor pensioenen.

De stijging van hoofdstuk III is tot een bedrag van f 204 400 het gevolg voor de hoogere uitgaven voor bureel- en lokaalbehoeften, in hoofdzak wegens de kosten van aannak van paspoorten en van telegramkosten. Voorts is f 100 000 meer benoodigd voor den dienst der economische voorlichting en is een post van f 300 000 voor uitgaven in verband met de buitengewone internationale toestanden, die ten vorigen jare onder de cris-uitgaven werd gerangschikt, naar den gewonnen dienst overgebracht. Het aandeel in de kosten van den Volkenbond wordt op f 120 000 geraamd, terwijl overigens de stijging in hoofdzak het gevolg is van de nieuwe salarisregelingen voor burgerlijke, diplomatieke en consulaire ambtenaren, van uitbreiding van personeel en van de uitgaven voor pensioenen.

De toename van hoofdstuk IV is voor f 3 299 280 het gevolg van uitgaven voor de grensbeveiliging en de uitleiding en uitzetting van vreemdelingen. Voorts is meer uitgetrokken f 1 019 000 voor traktementen van het personeel der Rijksveldwacht, f 900 728 voor bijdrage in de kosten van het wapen der maréchaussée, f 524 980 voor aanvulling van personeel in verband met den verkorten werktijd, f 800 000 voor subsidien ingevolge de kinderverwetten, f 240 000 voor onderhoud van gebouwen, terwijl het meerdere in hoofdzak benoodigd is ter uitvoering van de nieuwe salarisregeling, voor uitbreiding van personeel en voor pensioenen.

De stijging van hoofdstuk V komt, tot een bedrag van f 1 130 200, op rekening van de lende, algemeene volkstelling. Voorts is meer aangevraagd f 1 361 250 voor kosten van vijfwillige burgerwachten, f 290 000 voor werwing voor den vrijwilligen landstorm, f 476 353 voor kosten van politietroepen, f 1 030 000 voor subsidien aan de gestichten voor krankzinnigen en zwakzinnigen, f 135 000 voor kosten van *staatsblad*, *Staatscourant* en *Handelingen* en f 87 905 voor bijdrage aan het Bouwfonds.

Onder hoofdstuk VI moest f 10 050 000 meer worden uitgetrokken voor vergoeddingen ten behoeve van het openbaar en bijzonder lager onderwijs ingevolge de wet van 14 Juli 1919 (*Staatsblad* n°. 493). Het hooger onderwijs vordert f 2 491 509 meer, waarvan f 2 401 123 voor personeel en materiele uitgaven voor de drie Rijksuniversiteiten en de technische Hoogeschool. Voor het Middelbaar Onderwijs bedragen de meerdere uitgaven f 1 644 975, waarvan f 698 000 voor subsidien ten behoeve van burgerscholen overeenkomstig de bestaande wetelijke regeling, terwijl het overige noodig is voor personeele en materiele uitgaven. Voor Nijverheids- en Handelsonderwijs is f 6 772 924 meer aangevraagd in hoofdzak voor subsidien

overeenkomstig de nieuwe wet op het Nijverheids-onderwijs. Ten slotte komt op rekening van de afdeeling Lager Onderwijs algemeen f 2 185 751, waarvan f 1 375 130 voor bijdragen aan kweekscholen, van de afdeeling Kunsten en Wetenschappen f 827 127 en van de afdeeling pensioenen, wachtgelden en verschillende uitgaven f 2 263 649.

Het hoogere eindcijfer van hoofdstuk VI is voor ruim f 4 600 000 het gevolg van de nieuwe salarisregeling van het militaire personeel der Zeemacht. Verder is meer benodigd f 550 000 uit hoofde van de nieuwe loonregeling voor de Rijkswerklieden en van het arbeidsreglement, f 127 600 voor de aanschaffing van materialen, f 1 129 460 voor aanschaffing, wijziging, onderhoud en herstel van geschut met toebehooren, f 1 901 175 voor pensioenen, f 1 102 865 voor kosten der loods- en afhaalvaartuigen, f 664 657 voor het materiëel der kust- en oeververlichting.

De verhooging van hoofdstuk VII A wordt veroorzaakt door het benodigde voor rente en aflossing, te zamen f 11 650 000, over het ten laste van dit hoofdstuk gebrachte deel der leening 1919. Het meerdere is benodigd voor renten van vlottende schuld, ten behoeve van de koloniën uit te geven.

Dat hoofdstuk VII B f 14 105 282,25⁵ hooger is, is voor niet minder dan f 9 281 806 het gevolg van hetgeen meer vereischt is voor traktementen, in hoofdzaak als gevolg van de nieuwe salarisregeling en van uitbreiding van personeel voor de uitvoering van de belastingwetten. Voorts is meer geraamd f 101 700 voor bureel- en lokaalbehoeften van het Departement, f 100 000 voor den aanmaak van zilverbons, f 1 035 300 voor belooningen en vergoedingen van tijdelijk personeel, f 432 250 voor vergoeding van onkosten ten behoeve van het vaste personeel der belastingen, f 1 231 000 voor aankoop en inrichting van gebouwen voor de belastingen, f 1 183 269 voor pensioenen.

Op hoofdstuk VIII wordt ongeveer f 10 900 000 meer uitgetrokken uit hoofde van de nieuwe salarisregeling van het militaire personeel der landmacht. Voorts is meer aangevraagd ongeveer f 4 100 000 voor de verhooging der werkliedenloonen, f 1 670 143 voor levensmiddelen en brandstoffen, f 1 577 775 voor aanschaffing van kleeding enz., f 1 707 270 voor aanschaffing van fcurage enz., f 398 000 voor vergoedingen ingevolge artikel 84 der Militiewet en artikel 15 *bis* der Landweerwet, f 3 292 580 voor aanschaffing van artillerie-materieel, f 1 033 300 voor den dienst der Genie, f 626 000 voor kosten van vervoer, f 1 544 000 voor pensioenen, f 292 299 voor kosten van huisvesting der Marechaussée, f 369 000 voor verbetering van Rijksgebouwen enz.

De verhooging van hoofdstuk IX is tot een bedrag van f 8 933 883 bestemd voor de afdeeling Waterstaat. Ervan is uitgetrokken f 1 505 000 voor traktementen en kindertoelagen, f 892 700 voor verbetering van rivieren, f 1 500 000 voor verbetering van den Rotterdamschen Waterweg, f 1 825 000 voor bouw schutsluis c.a. te IJmuiden en verbetering Noordzeekanaal, f 1 200 000 voor bijdrage aan het Zuidzeefonds, f 465 000 voor het burgerlijk luchtvaartverkeer. De afdeeling Spoorwegen eischt f 4 413 870 meer, waarvan f 3 500 000 voor de instandhouding van spoorwegen met beperkte snelheid, welke post ten vorigen jare, ten beloope van f 4 000 000, op den crisisdienst is gebracht.

De stijging van hoofdstuk X komt voor f 19 763 000 op rekening van meerdere exploitatiekosten der Staatsmijnen, welke toeneming overtroffen wordt door die van den betrokken post onder de middelen. Voorts is meer uitgetrokken f 3 453 069 voor de afdeeling Landbouw, waarvan f 1 434 906 voor onderwijs, f 926 490 voor de afdeeling Nijverheid en f 1 034 693 voor de afdeeling Handel, waarvan f 750 000 voor de stichting van een gebouw voor het bureau voor den Industrieelen eigendom.

Het verschil op hoofdstuk X A' is voor f 1 939 380 op rekening te stellen van de afdeeling „Arbeidersverzekering” en wel nagenoeg geheel uit hoofde van de stijging der administratiekosten der sociale verzekering. De afdeeling „Volksgezondheid”

vordert f 1 928 457 meer, waarvan f 800 000 voor de uitvoering van de Warenwet en f 400 000 voor bijdragen ingevolge de Woningwet. Voor de afdeling „Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling” is f 2 645 014 meer uitgetrokken, waarvan f 500 000 voor uitgaven wegens wachtgeldregelingen en f 2 000 000 voor de verruiming van werkgelegenheid, welke posten ten vorigen jare, onderscheidenlijk ten bedrage van f 1 000 000 en van f 6 000 000, onder de crisist uitgaven waren opgenomen.

De vermeerdering van hoofdstuk XI eindelijk is tot een beloop van f 500 000 bestemd voor de bijdrage in de bouwkosten van het Koloniaal Instituut, terwijl verder f 1 222 185 meer is aangevraagd voor uitgaven ten behoeve van de kolonie Suriname en f 475 749 voor uitgaven ten behoeve van de kolonie Curaçao.

De <i>Middelen en inkomsten</i> ter bestrijding der uitgaven zijn geraamd op		f 552 151 319,08
waarin, blijkens de hierna volgende specificatie, begrepen is aan buitengewone ontvangsten		7 987 588,04
blijft voor gewone ontvangsten.		f 544 163 731,04
zijnde f 143 163 359,32 meer dan aanvankelijk voor 1920 werd geraamd.		

De middelen, welker opbrengst in de maandelijksche mid-	
delenstaten wordt gepubliceerd (middelen A—F),	
zijn	f 92 774 500,—
hooger geraamd en de overige middelen,	
voor zoover onder de gewone gerangschikt,	50 388 859,32
Te zamen	
	f 143 163 359,32

Hooger zijn geraamd van de eerste groep de grondbelasting f 300 000, de personeele belasting f 2 210 000, de inkomstenbelasting f 11 000 000, de dividend- en tantiëmebelasting f 3 500 000, de vermogensbelasting f 1 700 000, de suikeraccijns f 2 000 000, de wijnaccijns f 700 000, de gedistilleerdaccijns f 14 500 000, de bieraccijns f 1 500 000, de geslachtaccijns f 3 500 000, de zegelrechten f 6 500 000, de registratierechten f 20 000 000, de successierechten f 3 500 000, de invoerrechten f 19 000 000, de belasting op gouden en zilveren werken f 200 000, het statistiekrecht f 1 000 000, de inkomsten uit domeinen en uit jacht en visscherij f 364 500, de loodsgelden f 1 000 000, en het recht op de mijnen f 300 000.

Onder de hoogere ramingen van de tweede groep komen onder anderen voor: f 5 000 000 voor aandeel in de winsten der Nederlandsche Bank, f 2 375 000 voor leges geheven ingevolge de wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 80) in verband met de heffing van paspoorten, f 7 351 000 voor rente door de koloniën te betalen wegens kasvoorschotten, f 550 000 voor rente van voorschotten ingevolge de Woningwet, f 1 128 906 voor rente van kapitalen, verstrekt aan Staatsbedrijven, f 4 593 186 voor uitkeeringen van premien door Staatsbedrijven en de Rijkspostspaarbank en pensioensbijdragen van burgerlijke Rijksambtenaren en onderwijzers, f 145 000 voor consulaatrechten, f 200 000 voor gerechtelijke boeten, f 250 000 voor bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten en de Technische Hoogeschool, f 136 000 voor bijdragen van gemeenten in de kosten van Rijks hoogere burgerscholen, f 280 366 voor aandeel van Nederlandsch-Oost-Indië in de kosten van den vlootbouw, f 1 400 000 wegens teruggaaf door het Leeningfonds 1914 van het aandeel in de kwade posten op verschillende belastingen, f 100 000 voor aan de schatkist komende legesgelden, f 260 000 voor opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen, het Departement van Oorlog betreffende, f 993 000 voor bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken, f 1 278 600 wegens teruggaaf van de uit de Staatsbegroting bestreden kosten der Rijkspostspaarbank, f 300 000 wegens baten uit de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch en van vee bij in- en uitvoer, f 24 897 000 voor ontvangsten der

Staatsmijnen, f 123 360 voor teruggaaf door Nederlandsch-Oost-Indië van de kosten van personeel.

Daarentegen moest onder deze groep minder worden geraamd f 241 350 wegens het opschorten, ingevolge de wet van 22 December 1919 (*Staatsblad* n°. 822), van de verplichting der Kolonie Suriname tot betaling van rente over het voorschot voor den Lawaspoorweg, f 425 000 voor inkomsten uit den arbeid in de gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen, f 297 682, voor winst uit het Staatsmuntbedrijf, f 582 000 voor vergoeding door provinciën en gemeenten voor de invordering van opcenten op de belastingen.

Stelt men de ramingen der ontvangsten en uitgaven tegenover elkander, dan vindt men, dat geraamd wordt:

	Gewone dienst.	Buitengewone dienst.	Crisisdienst.	Totaal.
Uitgaven	f 601 648 985,73	f 184 608 383,—	f 11 156 200,—	f 797 313 559,73
Ontvangsten	544 163 731,04	7 987 588,04	—	552 151 319,08
Tekort.	f 57 485 254,69	f 176 620 795,96	f 11 156 200,—	f 245 162 234,65

Eene opgave van de uitgaven, welke in deze toelichting respectievelijk als buitengewone- en als crisisuittgaven zijn beschouwd en van de middelen, welke als buitengewoon zijn aangemerkt, moge hier volgen:

Als **buitengewone uitgaven** zijn aangemerkt:

A. *Waterstaatswerken* (Hoofdstuk IX).

Kosten van de kanalisatie van de Maas in Limburg f 7 205 000

B. *Spoorwegen* (Hoofdstuk IX).

Aanleg van een spoorweg van Gouda over Waddinxveen en Boskoop naar Alphen 400 000

C. *Staatsmijnwezen* (Hoofdstuk X).

Aanleg en uitbreiding van de Staatsmijnen in Limburg 19 981 000
Rijksopsporing van delfstoffen 645 800

D. *Domeinen*.

Kosten van bedijking, landaanwinning, alsmede toegankelijkmaking van vestinggronden, (Hoofdstuk VII B) 409 440
Aankoop van vast goed ter afronding en uitbreiding van domeinbezit (Hoofdstuk X) . . . 35 000

E. *Muntwezen*.

Uitgaven van het Muntwezen (Afdeling IV van Hoofdstuk VII B) 1 328 000

F. *Nationale Schuld*.

Het verschil tusschen een 15-jarige en een 40-jarige annuïteit over het deel der leening 1919, waarvan rente en aflossing zijn gebracht ten laste van Hoofdstuk VII A der Staatsbegroting 7 626 000

G. *Kosten nieuwen vlootbouw*.

Hoofdstuk VI ten deele ad 1 532 000

H. *Uitkering uit de reserve van het Staatsbedrijf der Visschershaven te IJmuiden* (Hoofdstuk VII B).

. 129 400

I. *Woningbouw* (Hoofdstuk X^A).

Kosten van voorziening in den woningnood . 4 000 000
Bevordering van woningbouw 9 000 000

J. *Voorschotten* (Hoofdstuk VII B).

Voorschotten ingevolge de Woningwet . . . 100 000 000
Voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet . 500 000
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Artillerie
Inrichtingen. 577 000

Voorschot aan het Bouwfonds van Binnenlandsche Zaken en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. f 8 025 378

Voorschot aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie f 18 819 370

waarvan af te trekken het bedrag, dat in de laatste vijf jaren vóór de instelling van het bedrijf, gemiddeld ten laste van den gewonen dienst aan kapitaal werd gevormd 900 000

17 919 370

Voorschot aan het Staatsbedrijf der Visschershaven te IJmuiden . f 1 365 000

aftrek als boven. 170 000

1 195 000

Voorschot aan het Weduwenfonds voor de geëmploieerden tot het Algemeen Bestuur behorende 300 000

Voorschot aan de Vereeniging het Nederlandsch Kankerinstituut 400 000

Voorschot aan het Zuiderzeefonds 3 000 000

Totaal f 184 508 388

Met betrekking tot den onder G genoemden post zij opgemerkt, dat voor nieuwen vlootbouw voor rekening van het moederland onder hoofdstuk VI is uitgetrokken een bedrag van f 7 532 000. Op het voetspoor van hetgeen voor vorige jaren geschiedde, is een bedrag van f 6 000 000 voor het hierbesproken doel ten laste van den gewonen dienst gebracht. Het meerdere is onder de buitengewone uitgaven gerangschikt.

Buitengewone ontvangsten.

Inkomsten uit spoorwegen.

Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen f 35 000,—

Uitkeering van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie wegens den vrijdom van spoorwegvervoer 2 000 000,—

Staatsmijnwezen.

Buitengewone ontvangsten benevens een deel van de exploitatie-ontvangsten, dat moet worden gebezigd tot dekking van buitengewone uitgaven als equivalent voor de waardevermindering van bezittingen 3 388 500,—

Domeinen.

Bijdrage uit het fonds voor koopprijzen van domeinen 250 000,—

Muntwezen.

Ontvangsten inzake het muntwezen (af te leveren munten en rente van het kapitaal van het muntfonds) 1 628 000,—

Aflossing van voorschotten.

Aflossing van voorschotten ingevolge de Woningwet 555 250,—

Idem voorschot aan het Staatsbedrijf der Landsdrukkerij f 7 600,—

Idem voorschot aan het Staatsmuntbedrijf 30 100,—

Idem voorschot aan de kweekschool voor vroedvrouwen te Heerlen 3 138,04

Idem voorschot aan de Vereeniging tot het houden van jaarbeurzen in Nederland 90 000,—

Totaal f 7 987 588,04

Crisisuitgaven.

Hoofdstuk IV. (Justitie).

Kosten als gevolg van de oprichting van distributiegerechten f 25 000,—

Hooftstuk V. (Binnenlandsche Zaken).

Subsidien aan de gemeentebesturen in de kosten van de armenzorg in verband met de opheffing van het Koninkrijk Nationaal Steuncomité 1914 f 5 000 000,—

Onderhoudskosten van vreemdelingen, geïnterneerd in het depot te Harderwijk e. d. 250 000,—

Hooftstuk VII B (Financiën).

Hulpkommissien op daggeld voor de administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden. 4 000 000,—

Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en tot het verleen van steun aan die ondernemers wegens moeilijkheden tengevolge van de crisis 500 000,—

Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers wegens moeilijkheden tengevolge van de crisis 100 000,—

Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers en tuinders. 250 000,—

Traktement en reis- en verblijfkosten van den Regeringscommissaris voor het Departement van Financiën bij de Nederlandsche Uitvoer Maatschappij 1 200,—

Hooftstuk VIII (Oorlog).

Uitgaven, verband houdende met den toestand van mobilisatie. 50 000,—

Hooftstuk X. (Landbouw, Nijverheid en Handel).

Kosten van de tijdelijke crisisafdeelingen 190 000,—

Kosten voortvloeiende uit de uitvoering van de Nood-Boschwet. 20 000,—

Hooftstuk X A. (Arbeid).

Kosten van de Huurcommissiewet 270 000,—

Kosten van den marktenbijslag 500 000,—

Totaal. f 111 156 200,—

Als *crisisheffing* komt slechts in aanmerking de Oorlogswinstbelasting voor zoover uit die heffing in 1921 nog baten mochten verkregen worden. De opbrengst der Verdedigingsbelastingen wordt, gelijk bekend, ingevolge de wet van 5 juli 1920 (*Staatsblad* n°. 342), tegoeëgeschreven aan het Leeningfonds tot bestijding van de kosten van rente en aflossing der crisisleeningen.

Met betrekking tot het tekort op den gewonnen dienst ad f 57 485 234,69 veroorlooft de ondergeteekende zich het volgende mede te deelen.

In het eindjaar van hoofdstuk IX is een bedrag van f 9 301 986 begrepen tot dekking van het verlies, dat, volgens de raming, het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie zal opleveren. Dit verlies zal gedeekt moeten worden uit de inkomsten van het bedrijf, zoodat de algemeene middelen uit dezen hooftde geen versterking zullen behoeven.

In de tweede plaats dient in aanmerking te worden genomen, dat, zooals is uiteengezet in de Memorie van Toelichting betreffende hoofdstuk VIII der ontwerp-Staatsbegrooting, bij aanneeming van de daartoe strekkende voorstellen, op dat hoofdstuk in 1921 eene besparing van f 4 500 000 zal verkregen worden. Na aftrek van de beide genoemde bijdragen, daalt het hierboven becijferd tekort tot f 43 683 248,69.

Bijlage A.

OVERZICHT van de Staatsonvangsten over de diensten 1900 tot en met 1919.

DIENSTJAREN.		Gewone ontvangsten.	Bijdrage uit het fonds der kooprijzen van domeinen.	Buitengewone ontvangsten.	T O T A A L.
1900		f 154 765 638,65	f 600 000,—	f 25 750,48	f 155 391 389,13
1901		152 976 704,82 ⁵	300 000,—	77 021,24	153 353 726,06 ⁵
1902		160 799 653,88 ⁵	300 000,—	42 756,62	161 142 410,50 ⁵
1903		165 561 231,28	300 000,—	259 363,06	166 120 594,34
1904		169 821 870,89	300 000,—	434 898,57	170 556 769,46
1905		173 369 050,12 ⁵	300 000,—	2 293 639,49 ⁵	175 962 689,62
1906		181 514 269,96	300 000,—	162 161,05	181 976 431,01
1907		183 015 599,67 ⁵	300 000,—	219 533,34	183 535 133,01 ⁵
1908		182 492 195,38 ⁵	200 000,—	798 737,78	183 490 933,16 ⁵
1909		189 179 088,40 ⁵	400 000,—	1 723 600,43	191 302 688,83 ⁵
1910		198 630 497,—	600 000,—	861 827,82	200 092 324,82
1911		203 680 170,32	1 000 000,—	922 577,72 ⁵	205 602 748,04 ⁵
1912		211 305 137,82 ⁵	500 000,—	1 596 129,11	213 401 266,93 ⁵
1913		223 507 379,52 ⁵	200 000,—	3 715 285,71	227 422 665,23 ⁵
1914		224 910 389,07 ⁵	400 000,—	20 260 921,65 ⁵	245 571 310,73
1915		221 643 336,19 ⁵	600 000,—	41 248 202,93 ⁵	263 491 539,13
1916		(2) 296 200 275,72 ⁵	600 000,—	13 178 282,66 ⁵	309 978 558,39
1917 (1)		(3) 523 487 142,94 ⁵	600 000,—	10 038 246,24	534 125 389,18 ⁵
1918 (1)		(4) 545 438 931,16	250 000,—	11 893 184,46	557 582 115,62
1919 (1)		(5) 665 770 946,74 ⁵	150 000,—	8 430 665,20	674 351 611,94 ⁵
Totaal van de buitengewone ontvangsten				f 118 182 785,58 ⁵	

(1) Daar de diensten 1917, 1918 en 1919 nog niet zijn afgesloten, is de opgaaf van de tot die diensten behorende ontvangsten slechts als voorloopig aan te merken.
(2) Waaronder f 33 409 988,84 wegens „Crisisonvangsten” in 1916.
(3) „ 219 833 806,45⁵ „ 1917.
(4) „ 219 467 593,41⁵ „ 1918.
(5) „ 216 160 532,97⁵ „ 1919.

Uiteenzetting van de buitengewone ontvangsten.

1900.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 25 750,48
1901.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 56 901,78
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	14 648,76
	Ongebruikt saldo van gelden, welke bestemd waren tot afdoening van eventueel nakomende posten ter zake van de liquidatie van het bedrijf der voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	5 470,70
1902.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 20 193,46
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	22 563,16
		f 42 756,62

1903.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	252 952,18
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		6 012,05
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		398,83
		f	259 363,06
1904.	Restitutie van het voorschot, aan de Rijkverzekeringsbank verleend	f	225 000,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		192 030,67 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		15 728,37
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		2 139,52 ⁵
		f	434 898,57
1905.	Restitutie van het voorschot, aan de Rijkverzekeringsbank verleend	f	75 000,—
	Restitutie van het renteloos voorschot, aan Nederlandsch-Indië verleend		2 188 800,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		21 865,52
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		7 973,97 ⁵
		f	2 293 639,49 ⁵
1906.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		69 904,25
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		73 140,32 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		15 435,76
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		130,86
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		3 549,85 ⁵
		f	162 161,05
1907.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	31 483,10
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		175 004,64
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		364,24
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		12 681,36
		f	219 533,34
1908.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	33 132,31 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		639 237,95
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		2 333,36 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		1 455,71
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ¹⁾		122 558,44
		f	798 737,78
1909.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		205 685,06 ⁵
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		27 203,52
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		1 188 185,33
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		7 021,09 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		7 206,42
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ²⁾		288 299,—
		f	1 723 600,43
1910.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		150 876,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		31 004,70
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnenbedrijf		240 422,49
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		20 513,38 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		51 196,24 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ³⁾		367 815,—
		f	861 827,82

¹⁾ ¹/₁₀ der buitengewone uitgaven over 1907.

²⁾ Idem over 1907 en 1908.

³⁾ Idem over 1907—1909.

1911.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f	106 809,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	34 591,85 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	226 185,58 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	36 453,03 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	24 608,25
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ¹⁾	493 930,—
	f	922 577,72 ⁵
1912.	Bijdrage van het waterschap N.-O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f	137 727,26 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	33 567,36
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	320 151,44 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	441 701,01 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	51 317,42
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	13 941,60 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ²⁾	597 723,—
	f	1 596 129,11
1913.	Baten van het Muntwezen	f 1 250 000,—
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	30 195,66
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	447 998,15 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	1 023 418,45 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	73 675,71 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	26 017,48
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ³⁾	838 401,70
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan de Artillerie-Inrichtingen.	25 578,54 ⁵
	f	3 715 285,71
1914.	Baten van het Muntwezen	f 18 549 585,31
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	50 779,76 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	473 003,72
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	116 555,73
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	77 687,37 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ⁴⁾	993 309,75 ⁵
	f	20 260 921,65 ⁵
1915.	Ontvangsten in zake het Muntwezen.	f 15 537 159,77 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	33 504,16
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	448 884,36 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	1 256 609,33 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	161 581,23 ⁵
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot, verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lavagebied	85 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	67 209,50 ⁵
	Idem aan het Staatsmuntbedrijf	30 578,61 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden verleend	23 344 825,—
	Storting door de Rijkspostspaarbank van de contante waarde der pensioenrechten der ambtenaren op 1 Januari 1915	264 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	18 850,94 ⁵
	f	41 248 202,93 ⁵

¹⁾ $\frac{1}{10}$ der buitengewone uitgaven over 1907—1910.

²⁾ Idem over 1907—1911.

³⁾ Idem over 1907—1912.

⁴⁾ Idem over 1907—1913.

1916.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 6 927 741,03	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	161 965,88
			Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandische IJzeren Spoorwegmaatschappij, samen	450 431,16
			Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	1 836 797,15
			Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	215 920,225
			Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lavagebied	88 000,—
			Terugbetaling van kapitaal, verstrekt aan het Staatsmijnbedrijf	19 801,79
			Idem, aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen	2 180 351,18
			Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden verleend	1 288 186,295
			Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	9 087,99
f 13 178 282,665				
1917.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 3 010 209,89	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	347 654,135
			Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	4 246 065,99
			Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	274 004,005
			Idem van voorschotten aan het Tiendfonds	448 893,785
			Idem, van het voorschot verstrekt aan de vereniging "De Kweekschool voor vroedvrouwen" te Heerlen	786,—
			Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lavagebied	91 000,—
			Terugbetaling van kapitaal, verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	56 384,99
			Idem, aan het Staatsmijnbedrijf	18 293,—
			Idem, aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen	1 136 306,045
			Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone omstandigheden verleend	142 000,—
			Uitkeering door Staatsbedrijven, ten behoeve van de vorming eener reserveverrekening	250 000,—
			Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	16 648,40
f 10 038 246,24				
1918.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 3 700 000,—	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het "Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aannemingen voor rekening van het Rijk"	896 508,24
			Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	23 874,24
			Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	5 030 729,13
			Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	324 277,735
			Idem van voorschotten aan het Tiendfonds	197 691,72
			Idem van het voorschot verstrekt aan de vereniging "De kweekschool voor vroedvrouwen" te Heerlen	817,44
			Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lavagebied	94 000,—
			Terugbetaling van kapitaal verstrekt aan het Staatsmijnbedrijf	26 292,19
			Idem aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen	1 560 049,485
			Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone omstandigheden verleend	29 800,—
			Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	9 144,28
f 11 893 184,46				
1919.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 2 110 000,—	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het "Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aannemingen voor rekening van het Rijk"	934 762,42
			Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	33 952,125
			Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	4 479 768,125
			Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	292 989,425
			Idem van de voorschotten verstrekt aan de vereniging "De Kweekschool voor vroedvrouwen" te Heerlen	1 144,89
			Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lavagebied	97 000,—
			Terugbetaling van kapitaal verstrekt aan het Staatsmijnbedrijf	439,95
			Idem aan de "Vereniging tot het houden van jaarbeurzen in Nederland"	60 000,—
			Idem aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	44 608,265
			Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds	364 000,—
			Idem in verband met de buitengewone omstandigheden verleend	12 000,—
f 8 430 665,20				

Bijlage B.

O V E R Z I C H T van de Staatsuitgaven over de diensten 1900 tot en met 1919.

DIENSTJAREN.		Algemeene dienst.		Rentebetaling.		Gewone amortisatie en aflossing van Nationale Schuld.		Gewone uitgaven (totaal kol. 2, 3 en 4).		Buitengewone uitgaven.		Totalen (totaal kol. 5 en 6).	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.							
1900	f 114 171 656,33	f 31 553 247,96	f 3 255 880,83 ⁵	148 980 785,12 ⁵	f 5 180 707,19 ⁵	f 154 161 492,32							
1901	115 762 856,46	30 858 321,36	3 120 923,62 ⁵	149 741 601,44 ⁵	2 568 804,95	152 310 406,39 ⁵							
1902	118 927 166,24 ⁵	30 630 400,45	3 246 868,51	152 804 435,20 ⁵	9 351 020,19 ⁵	162 155 455,40.							
1903	125 357 031,70 ⁵	30 823 724,41	3 380 586,48 ⁵	159 561 342,60	4 272 391,76	163 833 734,36							
1904	134 319 455,26 ⁵	30 860 257,06 ⁵	3 399 839,30 ⁵	168 579 551,63 ⁵	21 458 214,81 ⁵	190 037 766,45							
1905	134 521 525,94	31 203 162,54	3 456 892,67 ⁵	169 181 581,15 ⁵	4 549 256,00 ⁵	173 730 837,16							
1906	136 692 868,50 ⁵	31 789 757 33 ⁵	4 664 831,29	173 147 457,13	4 762 561,21	177 910 018,34							
1907	141 911 287,91	31 348 083,51 ⁵	4 716 871,18	177 976 242,60 ⁵	4 122 924,03 ⁵	182 099 166,64							
1908	150 789 190,16 ⁵	31 202 951,85 ⁵	4 797 804,01 ⁵	186 789 946,03 ⁵	7 261 811,08	194 051 757,11 ⁵							
1909	154 385 738,03	31 386 742,41 ⁵	4 958 317,31	190 730 797,75 ⁵	6 679 204,07 ⁵	197 410 001,83							
1910	160 512 440,35	31 624 587,41 ⁵	4 954 460,06	197 091 487,82 ⁵	6 855 612,51 ⁵	203 947 100,34							
1911	164 352 693,41 ⁵	31 838 399,77	4 969 334,12 ⁵	201 160 427,31	7 329 250,23 ⁵	208 489 677,54 ⁵							
1912	170 407 230,23 ⁵	32 212 466,45 ⁵	5 380 880,94	208 000 577,63	16 664 923,03	224 665 500,66							
1913	181 324 025,59	32 101 330,62	5 919 836,59 ⁵	219 345 192,80 ⁵	19 381 672,76	238 726 865,56 ⁵							
1914	d) 286 517 625,67 ⁵	e) 34 051 373,02 ⁵	6 121 424,35 ⁵	f) 326 690 423,05 ⁵	32 582 854,61 ⁵	359 273 277,67							
1915	g) 408 621 476,04	35 113 438,27 ⁵	6 346 190,40	g) 450 081 104,71 ⁵	54 403 383,14	504 484 487,85 ⁵							
1916	h) 455 428 087,47	j) 36 551 116,99 ⁵	6 585 098,81 ⁵	k) 498 564 303,28	33 967 077,36 ⁵	532 531 380,64 ⁵							
1917 c)	h) 601 565 991,73	m) 39 236 221,10 ⁵	6 815 619,87	n) 647 617 832,70 ⁵	40 681 389,09	688 299 221,79 ⁵							
1918 c)	o) 905 542 144,28 ⁵	p) 41 163 553,04 ⁵	7 070 778,95	q) 953 776 476,28	80 593 515,62 ⁵	1 034 369 991,90 ⁵							
1919 c)	r) 762 981 780,93	s) 53 644 598,84	7 362 071,64	t) 823 988 451,41	114 948 995,33 ⁵	938 937 446,74 ⁵							
Totaal van de buitengewone uitgaven over 1900—1919 . . .						b) f 477 615 569,03							

a) Zie ommezijde.

b) Waaronder f 14 999 996,09⁵ wegens aflossing van schuld in verband met intrekking van muntbiljetten in 1904.

c) Voorloopige uitkomsten.

d) Waaronder f 83 705 073,68⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C¹).

e) Waaronder f 400 000 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C¹).

f) Waaronder f 84 105 073,68⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C¹).

g) Waaronder f 208 649 548,27⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C²).

h) Waaronder f 255 650 340,83⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C³)

j) Waaronder f 400 000,— wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C³).

k) Waaronder f 256 050 340,83⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C³).

l) Waaronder f 377 690 244,02 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁴).

m) Waaronder f 2 000 000,— wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁴).

n) Waaronder f 379 690 244,02 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁴)

o) Waaronder f 618 966 907,33 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁵).

p) Waaronder f 3 200 000,— wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁵).

q) Waaronder f 622 166 907,33 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁵).

r) Waaronder f 381 037 016,16 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁶).

s) Waaronder f 6 000 000,— wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁶).

t) Waaronder f 387 037 016,16 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁶).

(a) Deze sommen splitsen zich als volgt:

	1900.	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.
Verlegging van den Maasmond . . .	f 588 950,37	f 784 880,60	f 710 382,69	f 769 963,60	f 716 594,76 ⁵	f 613 921,69 ⁵	f 519 881,56 ⁵	—	—
Kanalisatie van de Maas in Limburg . . .	4 591 747,52 ⁵	1 738 921,35	8 406 513,06	1 180 182,57	1 072 169,82	2 201 387,90 ⁵	1 963 258,32	f 530 147,33	f 630 246,53
Aanleg en uitbreiding van inter- nationale en interlocale telefoon- verbindingen en aanleg, overne- ming en uitbreiding van locale telefoonnetten.	—	—	—	—	—	—	—	1 225 884,39	1 657 145,69 ⁵
Aflossing van schuld in verband met intrekking van muntbiljetten (*)	—	—	—	—	14 999 996,09 ⁵	—	—	—	—
Uitgaven voor den Staatsmijndienst	—	—	106 969,04 ⁵	484 845,59	380 654,13 ⁵	617 446,40 ⁵	833 021,32 ⁵	1 199 111,62	1 793 748,56 ⁵
Rijksopsporing van delstoffen . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	216 618,19
Voorschot aan de Rijksverzekerings- bank	—	45 000,—	67 000,—	188 000,—	—	—	—	—	—
Teldeelverstreking aan de kolonie Suriname tot het aanleggen en exploiteeren van een spoorweg van Paramaribo naar de Surin- ame-rivier	—	—	—	1 650 000,—	2 100 000,—	1 100 000,—	1 420 000,—	807 406,81 ⁵	625 000,—
Renteloos voorschot aan Neder- landsch-Indië.	—	—	—	—	2 188 800,—	—	—	—	—
Voorschotten aan gemeenten inge- volge artikel 33, 1ste lid, der Wo- ningwet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan gemeenten inge- volge artikel 7, eerste lid, der Landarbeiderswet.	—	—	—	—	—	16 500,—	26 900,—	243 830,34	829 269,81
Kosten van bodijking en landaan- winning, alsmede van effening en toegankelijkmaking van domein- gronden.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aankoop van onroerend goed voor Domeinen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overneming door Domeinen van onroerende goederen van andere dienstakten.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouw eener nieuwe Munt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van het Muntwezen (Af- deeling IV van hoofdstuk VII B)	—	—	—	—	—	—	—	2 817,37	63 231,30
Voorschot aan het Staatsmuntbe- drijf tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen tot uitbrei- ding van kapitaal.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Fonds voor de uitvoering van de Tiendwet 1907 (⁵ *)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 385 674,29 ⁵
Voorschotten aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspor- wegen en aan de Hollandsch Ijzeren Spoorweg Maatschappij . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonte tot uitbreiding van kapitaal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsvischers- havenbedrijf te IJmuiden tot uit- breiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Bouwfonds voor de Departementen van Binnen- landsche Zaken en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rentedragende voorschotten aan provincien en gemeenten in ver- band met de buitengewone om- standigheden.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij tot uit- breiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Fonds voor de Kustverdediging	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de Kweekschool voor vriedvrouwen te Heerlen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van aankoop van het Hotel des Indes	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Storting op aandelen in de N. V. „Centrale Bouwmateriaalvoorzie- ning C. V. B.” te 's Gravenhage . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stortingen in 1918 en volgende jaren wegens deelname van den Staat in het maatschappelijk kapitaal van de N. V. tot oprichting en exploitatie van een Nederlandsch Hoogoven-staal-en walswek . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan het Weduwen- fonds voor de geëxploiteerden tot het Algemeen Bestuur behorende Hypothecaire geldleening aan de N. V. tot exploitatie van vaste jaarbeursgebouwen te Utrecht. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f 5 180 707,19 ⁵	f 2 563 804,15	f 9 351 021,09 ⁵	f 4 272 391,76	f 21 458 214,81 ⁵	f 4 549 256,00 ⁵	f 4 762 561,21	f 4 122 924,03 ⁵	7 261 811,08

(*) De cijfers voor „Uitgaven Staatsmijndienst” zijn gewijzigd door aftrek van de onverplichte vergoedingen voor boringen, welke niet ten laste van den Staatsmijndienst behooren te worden gebracht, en met bijvoeging van eenige posten, welke in de jaren 1902 t/m 1905 onder andere Hoofdstukken of andere afdelingen van het Xde Hoofdstuk in uitgaaf werden gebracht, maar tot den Staatsmijndienst behooren.

1909.	1910.	1911.	1912.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.	1919.
f 905 880,82 ^s	f 726 497,15 ^s	f 1 510 551,22	f 1 755 580,90	f 2 886 965,95	f 23 873,85 ^s 1 061 401,32	f 63 413,98 ^s 389 986,62 ^s	f 84 705,01 ^s 31 912,92 ^s	f 237 298,90 5 700,46 ^s	f 1 323 607,08	f 3 658 970,66
795 124,24	1 261 132,58 ^s	1 037 923,70 ^s	2 406 786,34	1 549 080,50 ^s	1 974 025,91	—	—	—	—	—
2376 478,40 257 426,96 ^s	1 715 026,76 ^s 816 961,24 ^s	1 388 908 73 ^s 247 669,37 ^s	4 279 620,77 163 169,28	4 306 585,15 253 294,09 ^s	2 941 791,75 343 089,87	2 374 421,96 252 512,94 ^s	5 606 417,73 34 478,18 ^s	15 488 141,85 49 961,07 ^s	21 309 464,28 68 514,72	15 591 989,81
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
701 824,26 ^s	96 269,92	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 242 800,42 ^s	2 017 683,75 ^s	1 841 060,12	3 900 484,56 ^s	5 321 966,41	7 001 904,75	11 167 430,67	9 890 082,70	16 513 181,42 ^s	37 023 801,89 ^s	74 284 695,75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30 022,91
35 193,10	262 029,71 ^s	85 712,33	12 772,48 ^s	47 904,04	7 960,38 ^s	2 760,28	9 979,88 ^s	35 273 59 ^s	945 704,47	67 422,96 ^s
—	65 743,—	79 968,12 ^s	28 778,19 ^s	18 352,92 ^s	83 587,67	29 120,—	154 013,91 ^s	258 259,14 ^s	546 413,48	434 210,06
—	142 283,— 80 179,90	24 500,— 41 001,78	— 5 959,20	—	36 248,91 ^s	22 900,—	—	—	—	—
286 261,58 ^s	—	—	—	1 259 060,00 ^s	9 171 152,36 ^s	17 133 465,83	11 803 309,42 ^s	3 373 441,93 ^s	6 021 630,68 ^s	1 481 844,28 ^s
—	—	—	—	47 237,45	13 189,22	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	469 623,60 ^s	3 947 611,56 ^s	—	—	—	298 703,—
68 634,27	171 785,47 ^s	1 061 954,94 ^s	4 111 771,26 ^s	3 711 226,74	2 500 000,—	—	3 645 050,—	—	—	—
—	—	—	—	—	7 000 000,—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1 157 751,62	2 046 406,42 ^s	7 822 751,92 ^s	8 500 000,—
—	—	—	—	—	—	151 826,36	239 688,31 ^s	177 653,61 ^s	168 539,16 ^s	564 014,89 ^s
—	—	—	—	—	—	1 044 407,97	1 164 691,93 ^s	2 497 485,16	3 440 477,39 ^s	5 802 624,—
—	—	—	—	—	—	17 833 425,—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	25 587,71 ^s	—	121 535,55 ^s	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	120 000,—	—	45 000,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 835 071,19 ^s	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	300 000,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	35 000,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 175 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 000 000,—
f 6 679 204,07 ^s	f 6 855 612,51 ^s	f 7 329 250,23 ^s	f 16 664 923,03	f 19 331 672,76	f 32 582 854,61 ^s	f 54 403 383,14	f 33 967 077,30 ^s	f 40 681 389,09	f 80 593 515,62 ^s	f 114 948 995,33 ^s

(**) Deze voorschotten, welke aanvankelijk onder de crisisuitgaven werden gerangschikt, zijn nader onder de buitengewone uitgaven opgenomen aangezien de terugontvangst der voorschotten, ingevolge het bepaalde in artikel 36, 131e lid, der Leeningwet 1916, onder de buitengewone ontvangsten is geboekt.

Wordt op de cijfers van de jaren 1900—1903 toegepast het systeem van splitsing der uitgaven en ontvangsten in gewone en buitengewone sinds 1907 aanvaard, dan moeten tot de *gewone uitgaven* gerekend worden van de uitgaven, voorkomende in bijlage B:

die voor de verlegging van den Maasmond ad	f 4 703 633,68 ⁵
die voor de spoorwegen gedeeltelijk, t. w. ten bedrage van	8 475 211,40 ⁵
te zamen	f 13 178 845,09
doch zouden daarentegen als <i>buitengewoon</i> zijn te rekenen die voor den aanleg van telefonen (tot en met 1906) ad	3 874 382,22
blijft minder uitgaven <i>buitengewoon</i>	f 9 304 462,87

Van de *ontvangsten* zouden daarentegen *mêér buitengewoon* te noemen zijn:

de koopprijzen van domeinen van 1900—1906 ad f 2 400 000,—

een deel van de telefoonontvangsten, zijnde in elk jaar $\frac{1}{10}$ van het in de vorige tien jaren aan buitengewone telefoonuitgaven besteed; dit zoude voor de jaren 1900—1915 hebben gegeven eene som van f 9 566 097,26⁵

in 1908—1915 is ter zake buitengewoon gebracht 3 702 066,89⁵

dus te weinig *buitengewoon* gebracht 5 864 030,37

samen f 8 264 030,37

Wanneer echter de buitengewone uitgaven over de jaren 1900—1906 worden beperkt, moeten ook de daarmede verband houdende ontvangsten niet meer als buitengewoon gebracht worden.

Dientengevolge kunnen de buitengewone ontvangsten 1900—1919 worden verminderd met 671 001,58

blijft mitsdien totaal meer aan *buitengewone ontvangsten*. 7 593 028,79

zoodat door aanpassing van het sinds 1907 gevolgde systeem op de jaren 1900—1906 de cijfers van den *gewonen* dienst over de jaren 1900—1919 ongunstiger worden. f 16 897 491,66

Bijlage C¹.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1914 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Kosten van terugzending en uitkeeringen aan achtergebleven gezinnen van onder de wapenen geroepen militairen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f	80 000,—
Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)		59 279,12 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		3 362 067,46 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1) . . .		3 320 000,—
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)		400 000,—
Kosten van den aanmaak en de uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		61 228,09 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werkloozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		1 000 000,—
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .		74 772 499,—
Bijdragen aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		800 000,—
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen. (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)		250 000,—
	f	84 105 073,68 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C².

OVERZICHT van de uitgaven, in 1915 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone, internationale toestanden, (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 222 351,29 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	9 248 236,08
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomités (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting).	132 075,65
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1) . . .	4 144 201,09 ⁵
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	41 921,02
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	8 535,13
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	183 788 111,80 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werklozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	1 357 210,53
Subsidien, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werklozen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	22 588,41
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	21 970,13
Kosten van de kunstmestcommissie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting) . . .	2 051,50
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 409,53
Kosten, voortvloeiende uit de verkrijgbaarstelling van Regeeringswege van ongebuïd tarwebrood, ongebuïd tarwemeel en roggenbrood tegen verminderde prijzen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	9 187 978,89 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux voor de regeling van den uitvoer (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	37 147,28 ⁵
Kosten van de Rijkscommissie van toezicht op het centraal-administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen en van de Rijkscommissien van toezicht op de beschikbaarstelling en den uitvoer van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	4 759,92
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	528 000,—
	f 208 749 548,27 ⁵
In mindering hiervan is te brengen . . .	100 000,—
wegens hetgeen minder ten laste van hoofdstuk VII A is gekomen voor rente van vlottende schuld als gevolg van de tijdelijke beschikking ten behoeve van de normale begrooting van een deel der opbrengst van de crisisleening 1914.	
Blijft	f 208 649 548,27 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C³.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1916 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 130 910,13 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgeweken en van tengevolge van den oorlogstoestand behoefteig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting.	5 853 143,14 ⁵
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	142 379,40
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	5 183 711,99 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting).	400 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	48 708,85
Uitgaven voor militaire kommiezen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting) . .	366 076,80
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	30 659,95
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	17 883,01 ⁵
Kosten der Staatscommissie, van advertentiën, enz. voor de heffing der Oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	18 049,59
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	220 761 020,12 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werkloozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	351 365,47 ⁵
Subsidiën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleenen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werkloozen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	6 956,24 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche Stoomtramwegmaatschappij tot dekking van ten hoogste de helft van het tekort op de exploitatie gedurende de buitengewone tijdsomstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	83 843,52 ⁵
Kosten van melkvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	92 354,00 ⁵
Kosten van de Oorlogszeeeengevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	26 453,23
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 450 000,—
Kosten van beschikbaarstelling van levensmiddelen, met uitzondering van goedkoop brood (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	10 562 474,71
Kosten, voortvloeiende uit de verkrijgbaarstelling van Regeeringswege van ongebuild tarwebrood, ongebuild tarwemeel en roggebrood tegen verminderde prijzen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	9 040 626,81 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	353 101,52
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	300 000,—
Kosten van den duurtelbijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	821 022,30 ⁵
	f 256 050 340,83 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1917 gedaan in verband met de oorlogscrisis.
(Voorloopig.)

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 243 462,45
Kosten van interneering van krijgsgevangenen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	26 696,20 ⁵
Kosten ter tegemoetkoming aan verenigingen enz. voor verpleging van kinderen in de buitengewone omstandig eeen (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	100 050,—
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgeweken en van tengevolge van den oorlogstoestand behoefteig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	7 179 055,90
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	1 033 442,27 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	8 452 581,91
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	2 000 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	79 940,43 ⁵
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen enz., aange-steld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 515 489,05 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	27 754,43
Toelagen aan belastingkommissieën in verband met de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	218 962,98
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	94 283,31 ⁵
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	84 338,45 ⁵
Traktement enz. van den Regeerings-commissaris bij de Nederlandsche Uitvoer-maatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 000,—
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten, aan kleine ondernemers en uit het verleenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	21 502,34
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)	243 031 968,—
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche Stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel en van het uitvoercertificatenbureau (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	526 103,05
Kosten der verwerking van afvalproducten tot veevoeder (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	59 775,09
Kosten van de Oorlogszeengevallenvet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	74 370,20
Kosten van de uitvoering van de Distributiewet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	103 940 650,38
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissieën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 070 306,06 ⁵
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	5 500 000,—
Subsidieën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleenen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werkloozen (afzonderlijk Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	4 335,42 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (afzonderlijk Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	89 878,03
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrotingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de hoofdstukken VI en VIII.	3 302 298,03
	f 379 690 244,02

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1918 gedaan in verband met de oorlogserisis.
(Voorloopig).

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 442 575,10
Kosten van interneering van krijgsgevangenen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	5 388 433,92
Kosten, verband houdende met de oprichting van distributierechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	709,60 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	14 217 521,—
Kosten van vervoer van goederen verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting).	736 387,—
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	17 907 227,90 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VIIA der Staatsbegrooting)	3 200 000,—
Kosten van aannmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	343 767,77
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen, enz., aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	5 552 063,71 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	17 651,29
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 400,—
Premien in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	122 223,53
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	159 318,43
Huur, enz. van lokalen, tijdelijk benoodigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	34 544,10 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	27 047,76
Uitkeering aan gemeenten uit de ophrengst der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	9 995 500,—
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	7 500,—
Duurbijslag op pensioenen en wachtgeld (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 196 793,77
Kosten van advertenties voor de heffing der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	9 146,79
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	316 232 559,—
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Renteleaze voorschotten aan tramwegen in verband met crisisuitgaven (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	848 416,18
Kosten van crisisafdelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 127 680,33
Kosten proefinstallatie verwerking afvalproducten tot veevoeder (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	656 894,49
Kosten van de Oorlogszeengevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	110 170,69 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken Mogendheden moeten worden vergoed.

Kosten van de beschikbaarstelling van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 174 280 350,22 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van brandstoffen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	22 530 577,49 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van andere artikelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 110 891,85 ⁵
Algemeene kosten in verband met de levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	436 182,15 ⁵
Kosten van crisisbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	3 375 696,51
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	32 000 000,—
Kosten van de Regeeringscommissarissen bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	8 731,86
Kosten van de commissie van advies in zake de geneesmiddelenvoorziening (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	3 035,07
Kosten in verband met de voorziening in den woningnood (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	6 026,66
Kosten van de Huurcommissiewet (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	292 910,03
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	155 870,—
Kosten van den duurtelbijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de hoofdstukken VI en VIII	8 620 303,78 ⁵
	f 622 166 907,33

Bijlage C⁶.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1919 gedaan in verband met de oorlogscrisis.
(Voorloopig).

Kosten voortvloeiende uit de aanwijzing van boekhoudkundigen ingevolge artikel 1 der wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 442) (Hoofdstuk II der Staatsbegrooting.	f	23 035,19 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)		754 648,82
Kosten, verband houdende met de oprichting van distributierechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)		6 307,60
Kosten van de crisis-enquêtecommissie (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		18 250,—
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van ten gevolge van een oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van ten gevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		4 534 465,—
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		64 031,—
Subsidien aan de gemeentebesturen in de kosten der armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		10 148,—
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)		8 336 447,—
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbijljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VIIA der Staatsbegrooting)		6 000 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		35 589,79
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen, enz. aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		9 044 690,05 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		13 800,90
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		80 859,50
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		145 253,60
Huur enz. van lokalen, tijdelijk benooidigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		34 849,82 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		47 473,81 ⁵
Traktement, enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		2 038,88
Duurtebijslag op pensioenen en wachtgeld en (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		2 555 519,77
Bijslag voor het jaar 1919 op traktementen van predikanten, Roomsche-Katholieke geestelijken en opperrabbijnen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		324 593,19
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)		127 365 998,—
Renteloze voorschotten en subsidien aan tramwegen in verband met de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)		1 964 008,23
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)		8 057,16
Kosten van crisisafdelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		1 043 570,05
Uitvoering van de Nood-Boschwet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		7 019,91 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken Mogendheden moeten worden vergoed.

Kosten van de beschikbaarstelling van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 142 000 000,—
Kosten en subsidiën in verband met de distributiewet en levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	207 030,57
Kosten van de beschikbaarstelling van schoenen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 167 940,40
Kosten van crisisbureaux (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 002 445,53 ⁵
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	37 400 000,—
Traktementen enz. van de Regeeringscommissarissen bij de Nederlandsche uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	4 479,34
Vergoeding aan scheepvaartmaatschappijen wegens gevorderde schepen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	369 261,43 ⁵
Kosten in verband met de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	4 000 000,—
Steun aan gemeenten ter bevordering van de particuliere bouwrijverheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	9 000 000,—
Bijdragen aan gemeenten in de kosten van een woningtelling en van een woningbeurs (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	110 000,—
Personeel voor het toezicht op de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 750,—
Reis-, verblijf- en bureaukosten van voornoemd personeel (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	6 016,83 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	275 000,—
Subsidiën en rentelooze voorschotten ten behoeve van werkloozenkassen uit anderen hoofde dan volgens het Werkloosheidsbesluit 1917" (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	513 490,—
Uitgaven krachtens de Werkloosheidsverzekeringsnoodwet 1919 (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	467 745,—
Uitgaven wegens wachtgeldregelingen (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 000 000,—
Uitgaven ten aanzien van werkloozenkassen in verband met de overneming van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	311 400,—
Uitgeven wegens steun aan vereenigingen van werklieden of bedienden in verband met de werkloozenverzekering (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	247 514,—
Subsidiën aan gemeenten in de kosten van werkloozenzorg, in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	200 000,—
Voorschotten en toelagen om werkzoekenden in staat te stellen arbeid buiten hun woonplaats te aanvaarden (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	175 000,—
Garanties voor kredieten ten behoeve van de verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	200 000,—
Overneming van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité, ten aanzien van werkverschaffing (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	170 469,50 ⁵
Ontwikkeling van werkloozen (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	4 490,69 ⁵
Duurtebijslag op gagementen en onderstanden (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	45 000,—
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	13 152 401,98 ⁵
Kosten van de uitkeering voor eens wegens den langen duur der buitengewone tijdsomstandigheden, voor zoover deze kosten niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	10 582 525,56 ⁵
	f 887 037 016,16

Bijlage D.

OVERZICHT van de ontvangsten der Indische administratie, zoo in Indië als in Nederland, over de jaren 1900 tot en met 1919.

DIENSTJAREN.		IN INDIË.	IN NEDERLAND.	TOTAAL.
(*)				
1900.	f	118 850 389,20 ⁵	f 32 958 990,58 ⁵	f 151 809 379,79
1901.		118 391 424,01	30 988 472,42 ⁵	149 379 896,43 ⁵
1902.		116 143 245,98 ⁵	30 473 088,80	146 616 334,78 ⁵
1903.		118 860 369,21 ⁵	32 504 100,51	151 364 469,72 ⁵
1904.		122 824 133,31	29 793 099,60 ⁵	152 617 232,91 ⁵
1905.		129 775 600,01	25 870 463,21 ⁵	155 646 063,22 ⁵
1906.		140 367 832,17	28 962 923,37 ⁵	169 330 755,54 ⁵
1907.		152 674 279,20 ⁵	33 129 532,88	185 803 862,08 ⁵
1908.		164 389 146,67 ⁵	25 661 068,50	190 050 215,17 ⁵
1909.		172 606 288,13 ⁵	24 881 891,24	197 488 179,37 ⁵
1910.		191 551 829,88 ⁵	29 964 390,64	221 516 220,52 ⁵
1911.		207 718 733,65	40 800 477,97	248 519 211,62
1912.		224 142 471,25	46 407 483,50	270 549 954,75
1913.		247 266 327,94	64 087 871,76 ⁵	311 354 199,70 ⁵
1914.		250 667 766,58 ⁵	31 058 664,21 ⁵	281 726 430,80
1915.		287 754 192,77 ⁵	21 979 791,73 ⁵	309 733 984,51
1916.	(1)	325 655 686,37	(1) 17 020 664,63	342 676 351,—
1917.	(2)	345 627 388,59 ⁵	(1) 15 131 276,40 ⁵	360 758 665,—
1918.	(3)	381 322 504,75	(1) 11 205 314,25	392 527 819,—
1919.	(3)	453 494 197,—	(3) 25 928 531,—	479 422 728,—

(*) Voor 1900—1915 zijn de opgaven ontleend aan de bij de wet vastgestelde rekeningen; ten aanzien van de latere jaren wordt verwezen naar de

AANMERKINGEN.

- (1) Volgens de door de Algemeene Rekenkamer gewaarmerkte rekening.
- (2) Volgens de rekeningen van de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur
- (3) Volgens de voorloopige uitkomsten.

Bijlage E.

OVERZICHT van de uitgaven der Indische administratie, zoo in Indië als in Nederland, over de jaren 1900 tot en met 1919.

D I E N S T J A R E N .	IN INDIË.	IN NEDERLAND.	T O T A A L .
(*)			
1900	f 115 427 558,09 ⁵	f 30 687 823,72 ⁵	146 115 381,82
1901	120 020 844,98	29 882 359,42	149 903 204,40
1902	130 507 529,67	30 167 477,22	160 675 006,89
1903	134 359 035,38 ⁵	32 752 068,67 ⁵	167 111 104,06
1904	133 264 392,10 ⁵	33 272 698,19	166 537 090,29 ⁵
1905	133 610 249,50	32 612 527,89	166 222 777,39
1906	138 423 984,18	29 118 635,62 ⁵	167 542 619,80 ⁵
1907	144 584 416,—	28 991 624,00 ⁵	173 576 040,00 ⁵
1908	162 090 231,36 ⁵	29 230 985,29	191 321 216,65 ⁵
1909	169 420 193,48 ⁵	31 443 104,54 ⁵	200 863 298,03
1910	187 529 178,89	43 898 091,84 ⁵	231 427 270,73 ⁵
1911	212 483 800,32 ⁵	37 306 032,17 ⁵	249 789 832,50
1912	227 535 185,99 ⁵	41 490 126,09 ⁵	269 025 312,09
1913	254 003 541,60	73 067 745,52	327 071 287,12
1914	289 014 153,03 ⁵	54 928 660,59	343 942 813,62 ⁵
1915	294 942 104,36	52 944 712,64 ⁵	347 886 817,00 ⁵
1916	(1) 312 921 352,70 ⁵	(1) 59 874 665,29 ⁵	372 796 018,—
1917	(2) 345 709 135,26 ⁵	(1) 73 565 615,73 ⁵	419 274 751,—
1918	(3) 433 136 764,—	(1) 76 382 191,—	509 518 955,—
1919	(3) 519 118 974,—	(3) 117 531 856,—	636 650 830,—

(*) Voor 1900—1915 zijn de opgaven ontleend aan de bij de wet vastgestelde rekeningen; ten aanzien van de latere jaren wordt verwezen naar de

A A N M E R K I N G E N .

- (1) Volgens de door de Algemeene Rekenkamer gewaarmerkte rekening.
- (2) Volgens de rekeningen van de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur.
- (3) Volgens de voorloopige uitkomsten.

STAAT

van de opbrengst van 's Rijks middelen over de
dienstjaren 1910 tot en met 1919.

BENAMING DER MIDDELEN.	Dienst 1910.	Dienst 1911.	Dienst 1912.	Dienst 1913.	Dienst 1914.
<i>Belastingen in verband met de buitengewone omstandigheden.</i>					
Oorlogswinstbelasting	—	—	—	—	—
Verdedigingsbelasting Ia.	—	—	—	—	—
Verdedigingsbelasting Ib.	—	—	—	—	—
Verdedigingsbelasting II	—	—	—	—	—
<i>Overige belastingen.</i>					
Grondbelasting.	f 14 665 554,78	f 14 886 447,28 ⁵	f 15 128 000,35	f 15 391 434,08 ⁵	f 15 690 393,27
Personeele' belasting.	11 522 415,81 ⁵	11 978 729,60	12 343 929,85 ⁵	12 899 036,89 ⁵	13 431 735,93
Belasting op bedrijfs- en andere inkomsten .	1) 10 302 702,64	b) 11 404 843,86	b) 12 311 022,73 ⁵	b) 13 729 411,51	b) 15 481 303,08 ⁵
Inkomstenbelasting	—	—	—	—	—
Dividend- en tantiëmebelasting.	—	—	—	—	—
Vermogensbelasting.	1) 10 273 499,53 ⁵	b) 10 536 935,29	b) 10 796 983,41	b) 11 015 504,86 ⁵	b) 11 929 427,86
Accijns op suiker.	23 674 154,24	24 355 519,83	25 328 891,54 ⁵	26 944 778,72	27 085 608,98 ⁵
Uitkeering uit het leeningsfonds 1914 wegens aandeel in de opbrengst der opcenten op den accijns op suiker	—	—	—	—	—
Accijns op wijn	1 658 790,10 ⁵	1 679 151,81 ⁵	1 560 351,57 ⁵	1 559 020,72	1 402 412,55
" " binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd	23 310 979,82	e) 25 200 000,—	e) 25 200 000,—	e) 25 200 000,—	e) 25 200 000,—
" " zout	1 814 596,07	1 688 488,05	1 758 186,07	1 859 754,17	1 900 630,44
" " bieren en azijnen (*)	1 361 189,40 ⁵	1 530 695,55	1 458 663,55	1 609 572,78	1 531 196,17
" " geslacht	5 416 827,85	5 310 657,89 ⁵	5 556 427,38	5 865 803,68 ⁵	6 028 455,61
Zegerechten (**).	5 679 759,59	5 785 911,77 ⁵	5 912 824,07	6 692 825,84 ⁵	5 729 751,48
Registratierechten (**).	6 846 960,85	7 457 689,91 ⁵	7 966 249,13	8 009 744,66	6 106 980,24 ⁵
Hypotheekrechten (**).	696 575,07	787 852,96 ⁵	827 434,04	846 936,77 ⁵	704 113,68 ⁵
Rechten van successie en van overgang bij overlijden (**).	14 697 604,15 ⁵	1) 17 194 081,69	15 247 141,95 ⁵	16 755 382,42 ⁵	17 621 193,31
Rechten op den invoer.	13 330 629,00 ⁵	14 052 628,78 ⁵	15 783 665,60 ⁵	17 022 177,03	14 455 956,87
Formaatzegel (hoofdsom en opcenten) . . .	24 987,15	25 831,80	29 299,95	30 769,87 ⁵	25 085,02 ⁵
Waarborg der gouden en zilveren werken. .	466 394,59	484 946,57	510 436,66	508 906,61	355 119,84 ⁵
Statistiekrecht	—	—	—	—	—
Domeinen	120 743 620,67	f 154 860 412,67 ⁵	f 157 719 207,88	f 165 941 010,65	f 164 679 364,36
Opbrengst der postereijen	1 662 226,19 ⁵	1 508 595,05 ⁵	1 539 333,34 ⁵	1 791 726,32 ⁵	1 730 811,17 ⁵
Opbrengst der Rijkstelegrafen en telefonen	15 805 375,09	15 484 734,35 ⁵	17 368 096,78 ⁵	18 713 148,89 ⁵	17 458 680,63
Opbrengst der Staatsloterij	4 089 282,45	4 466 500,92 ⁵	4 942 183,34 ⁵	5 498 581,10 ⁵	7 099 664,31 ⁵
Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en visscherij, van consenten voor de kust- en visscherij, van vergunningen, bedoeld in de Vogelwet van 1912 (***).	653 025,57 ⁵	652 135,75	652 127,12	653 966,68	640 378,52
Loodsgelden.	162 554,—	161 586,50	174 566,50	179 083,25	169 317,50
Recht op de mijnen.	3 131 768,82 ⁵	3 273 519,72 ⁵	3 610 660,99 ⁵	3 723 743,73	2 595 561,39
Algemeen totaal	7 591,85	—	13 165,38	37 338,58	57 428,32
	f 173 255 444,65 ⁵	f 180 907 484,98 ⁵	f 186 019 341,35	f 196 538 599,21 ⁵	f 194 431 206,21

(*) De accijns op azijnen is met ingang van 1 Maart 1917 afgeschaft.

(**) Onder het bedrag der rechten is dat der opcenten begrepen behalve die, welke, te beginnen met 1915, worden geheven ten behoeve van het Leeningfonds 1914.

Dienst 1915.	Dienst 1916.	Dienst 1917. (Voorloopig.)	Dienst 1918. (Voorloopig.)	Dienst 1919. (Voorloopig.)	TOELICHTINGEN.
—	f 40 640,—	f 161 336 987,38 ⁵	f 157 727 966,71	f 163 620 086,05 ⁵	a) Het tarief der verdedigingsbelastingen is verlaagd bij de wet van 11 April 1919 (<i>Staatsblad</i> n°. 171).
—	2 574 553,59	4 154 320,99 ⁵	5 066 539,75	d) 4 157 476 78	b) Met inbegrip van de opcenten, behalve voor het Leeningfonds 1914.
—	13 673 739,99	21 699 699,60 ⁵	22 563 849,48 ⁵	d) 16 470 506,21	Het tarief van de vermogensbelasting is met 1 Mei 1915 belangrijk verlaagd in verband met de in werking treding op dien datum van de wet op de Inkomstenbelasting.
—	16 806 218,84	30 106 466,53	33 309 280,95	d) 26 120 998,53	Dit tarief is, evenals dat van de inkomstenbelasting, verhoogd bij de wetten van 11 April 1919 (<i>Staatsblad</i> nos. 169 en 170).
—	f 33 095 152,42	f 217 297 474,51 ⁵	f 218 667 636,89 ⁵	f 210 369 067,57 ⁵	² / ₃ van de opbrengst over het belastingjaar 1915/1916.
f 15 966 993,89	f 16 147 876,88	f 16 343 789,26 ⁵	f 16 591 813,—	f 16 781 750,51	c) De accijns op de suiker is bij artikel 39 der Leeningwet 1914 verlaagd.
b) 4 001 430,86 ⁵	—	14 209 939,48 ⁵	14 440 822,35	16 716 790,77	d) Maximum toevoëging aan de Middelen volgens de wet van 4 December 1909 (<i>Staatsblad</i> n°. 375).
c) 22 461 078,35	44 540 633,54	60 470 732,75 ⁵	53 791 998,76	64 295 532,—	e) De opbrengst wordt volgens artikel 40 der Leeningwet 1914 vanaf 1915 weder voor het geheel onder de Middelen opgenomen.
b) 6 538 657,62 ⁵	—	—	—	11 605 694,23	Bij de wet van 3 April 1919 (<i>Staatsblad</i> no. 141) is de accijns verhoogd.
d) 24 454 243,21 ⁵	b) 3 773 050,88 ⁵	b) 4 568 324,18 ⁵	b) 5 052 305,45	b) 9 625 942,29	f) De accijns op Bier verhoogd en de accijns op azijnen afgeschaft.
—	27 703 192,89	31 356 571,35	39 102 942,32	f) 36 426 061,06	g) Bij de wet van 20 Januari 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 190) is, met ingang van 1 Maart 1917, de accijns op azijnen afgeschaft.
1 000 000,—	1 000 000,—	416 666,67	—	—	h) De heffing van het recht van zegel is, met ingang van 1 Juni 1917, opnieuw geregeld bij de wet van 22 Maart 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 244), gewijzigd bij de wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 437). Bij de wet van 27 Juni 1919 (<i>Staatsblad</i> n°. 432) zijn eenige rechten verhoogd.
1 441 038,18	1 499 360,77	1 638 919,18	1 602 154,12	1 153 430,85	i) De heffing van rechten van registratie is, met ingang van 1 Juni 1918, opnieuw geregeld bij de wet van 22 Maart 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 243).
f) 25 844 173,29	27 727 447,96	29 626 824,39 ⁵	18 900 346,46	38 900 215,48 ⁵	j) De hypotheekrechten worden ten gevolge van de inwerkingtreding der Registratiewet 1917, vanaf 1 Juni 1917 niet meer geheven.
2 183 985,45	2 211 038,99	2 481 560,27	2 838 372,38	1 641 753,36	k) De wet van 22 Mei 1911 (<i>Staatsblad</i> n°. 132) tot nadere regeling der heffing van de rechten van successie en van overgang bij overlijden is op 1 Juni 1911 in werking getreden. De Successiewet is nader gewijzigd bij de wet van 20 Januari 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 189), in werking getreden met 23 Januari 1917.
1 588 308,68	1 653 773,87	2 306 426,55	1 124 260,57	1 459 962,12	l) Vermits de diensten der Posten, Rijks-telegrafien en Telefonen onder de Staatsbedrijven zijn opgenomen, wordt de eventuele winst onder de ontvangsten van het Departement van Waterstaat opgenomen.
8 494 792,47	9 498 081,43 ⁵	12 491 666,31 ⁵	11 225 861,75	14 159 357,70	m) Bij vergelijking met vorige jaren dient in acht te worden genomen, dat in dit bedrag niet begrepen zijn de opbrengst der Posten en die der Rijks-telegrafien en telefonen (zie hierboven noot l).
6 211 964,97	8 772 085,75	13 398 097,05 ⁵	12 835 257,07 ⁵	20 439 259,17	
6 073 673,05	10 952 992,96	18 401 949,23 ⁵	30 920 545,47	39 606 459,13	
584 858,03 ⁵	1 135 542,54	657 115,36	—	—	
17 942 347,46 ⁵	19 874 048,45 ⁵	k) 22 243 566,27	26 082 328,84 ⁵	33 579 047,88	
15 156 346,26 ⁵	16 663 055,32	11 126 281,56 ⁵	8 616 036,86	29 104 393,39	
23 832,45	24 438,60	1 379,47 ⁵	—	—	
475 977,61	639 934,81	682 851,56 ⁵	767 385,42	913 935,80 ⁵	
—	—	1 744 991,64 ⁵	1 058 740,45	4 201 693,06	
f 173 923 678,36	f 207 289 443,33 ⁵	f 244 167 652,59	f 244 951 171,23	f 340 611 288,81	
2 536 484,74 ⁵	2 786 579,98 ⁵	2 916 876,45	3 465 234,58 ⁵	3 701 260,64	
l) —	l) —	l) —	l) —	l) —	
l) —	l) —	l) —	l) —	l) —	
667 123,33	653 813,11 ⁵	654 824,83 ⁵	658 563,93 ⁵	658 948,97	
166 669,50	195 640,75	214 686,25	281 023,25	277 088,50	
1 163 172,43 ⁵	866 146,—	382 765,97 ⁵	290 663,15	1 289 102,57	
49 442,06	93 995,04	146 904,54	464 580,41	668 202,76	
m) f178 506 570,43	m) f211 885 618,23 ⁵	m) f248 433 710,64	m) f250 111 238,56	m) f347 205 892,25	

(**) De consenten voor de kustwischereij sedert 1 Juli 1911 en de vergunningen, bedoeld in de Vogelwet 1912 sedert 1 Januari 1914.

Bijlage G.

STAAT, houdende vergelijking tusschen de bij de Staatsbegrooting

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1921.	Toegestaan voor 1920.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1920.	
I. Huis der Koningin	f 900 000,—	f 900 000,—	—	—
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin. . .	1 862 406,40	1 692 696,70	f 169 709,70	—
III. Buitenlandsche Zaken	4 765 775,—	4 060 396,—	705 379,—	—
IV. Justitie	38 590 345,82	36 805 769,17	1 784 576,65	—
V. Binnenlandsche Zaken	15 962 160,50	11 290 674,—	4 671 486,50	—

voor 1920 verleende en voor 1921 aangevraagde kredieten.

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

De Staten-Generaal	f	129 357,50
De Raad van State		19 365,83
De Algemeene Rekenkamer		8 079,50
Pensioenen, wachtgeld, enz.		12 770,—
Vorderingen over afgesloten dienstjaren en onvoorziene uitgaven		500,—
	f	170 072,83

tegenover eene *lagere* raming voor:

De Kanselarij der Nederlandsche Orden	191,67
Het Kabinet der Koningin	f 171,46
	f 363,13

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	169 709,70
" " buitenlandsche zendingen en consulaten	f	235 000,—
Verschillende uitgaven		273 175,—
Pensioenen, wachtgeld, en toelagen		160 000,—
		37 204,—
	f	705 379,—

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	48 603,66
" " de rechterlijke macht		79 506,26
" " het Hoog Militair Gerechtshof en van de auditien in de militaire arrondissementen		7 100,—
" " den Centralen Raad van beroep en van de raden van beroep		1 031,—
" " algemeene of Rijkspolitie en in zake van jacht en visscherij		1 319 980,—
" " gevangenen en Rijkswerkinrichtingen		570 575,—
" " het Rijkstucht- en opvoedingswezen		106 909,33
Reclasseering		36 785,—
Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, enz.		251 738,40
Verschillende uitgaven		89 400,—
	f	2 511 628,65

tegenover eene *lagere* raming voor:

Gebouwen		727 052,—
--------------------	--	-----------

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	22 710,50
Binnenlandsch Bestuur		3 405 612,—
Armwezen		905 522,—
Nederlandsche Staatscourant, Handelingen der Staten-Generaal, enz.		146 202,—
Pensioenen, toelagen, enz.		188 440,—
Onvoorziene behoeften, enz.		3 000,—
	f	4 671 486,50

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1921.	Toegestaan voor 1920.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1920.	
V A. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.	f 102 880 906,—	f 80 377 442,—	f 22 003 464,—	—
VI. Marine	52 167 592,—	47 907 029,—	4 260 563,—	—
VII A. Nationale Schuld	73 613 138,55	50 637 843,55	22 925 295,—	—
VII B. Financiën	194 532 415,39	182 362 778,13 ⁵	12 169 637,25 ⁵	—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement en van het onderwijs in het algemeen	f	32 369,—
Hooger onderwijs		1 446 764,—
Middelbaar onderwijs		1 263 325,—
Nijverheids- en Handelsonderwijs		5 628 019,—
Lager onderwijs Algemeen		1 384 791,—
Lager onderwijs Financieel		10 050 000,—
Kunsten en Wetenschappen		274 547,—
Pensioenen, toelagen, enz.		1 922 649,—
Onvoorziene behoeften.		1 000,—
	f	22 003 464,—

Méer geraamd voor:

I. Militaire Uitgaven:

Kosten van beheer en administratie	f	34 221,—
Kosten van het materieel der zeemacht en van 's Rijks werven en onderhoorigheden		412 998,—
Personeel der zeemacht.		36 633,—
Pensioenen, onderstandsen, wachtgeldsen, enz.	f	2 258 016,—

II. Niet-Militaire uitgaven:

Loodswezenen, betoonning, bebakening en verlichting.	f	1 848 638,—
Pensioenen, onderstandsen, wachtgeldsen, enz.		184 845,—
		2 033 483,—
	f	4 291 499,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

II. Niet-Militaire uitgaven:

Hydrographie		30 936,—
	f	4 260 563,—

Méer geraamd voor:

Interesten, enz.	f	12 911 695,—
Amortisatie en aflossing van rentegevende Nationale Schuld		10 013 600,—
	f	22 925 295,—

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	60 691,25
" " administratie der directe belastingen, enz.		1 942 191,—
" " van het zegel, de registratie, enz.		846 209,—
" " der eerediensten		500,—
" " van de Pensioenraden, pensioenen, enz.		1 198 235,41
Voorschotten uit 's Rijks schatkist		65 107 145,—
Onvoorziene uitgaven		5 000,—
	f	69 159 971,66

tegenover eene *lagere* raming voor:

Kosten van de Grootboeken der Nationale Schuld, enz.		784 425,—
" " 's Rijks schatkist		159 004,40 ⁵
" " het Muntwezen		2 172 000,—
Uitkeeringen, verschillende uitgaven, enz.		53 874 905,—
	f	12 169 637,25 ⁵

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1921.	Toegestaan voor 1920.	Meer		Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1920.		
VIII. Oorlog	f 73 901 075,—	f 49 756 438,—	f 24 144 637,—		—
IX. Waterstaat	63 189 842,25	53 734 743,—	9 455 099,25		—
X. Landbouw, Nijverheid en Handel.	93 879 606,82	56 580 189,45	37 299 417,37		—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	3,—
Bezoldiging van het personeel der staven van het leger	f	115 723,—
" " " " intendance en der militaire administratie		157 433,—
" " " " verschillende wapens en der landweer		7 718 888,—
Kosten van voeding van onderofficieren en soldaten		1 670 143,—
" " " " kleding en uitrusting van onderofficieren en soldaten en van ledergoed		1 651 475,—
" " " " huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging		400 706,—
Aanschaffing, voeding en verzorging van paarden; maatregelen in het belang der remonteering		1 562 860,—
Studien, onderwijs en oefeningen		148 304,—
Administratiekosten		36 555,—
Verschillende uitgaven bij de staven en diensten en de wapenkorpsen		380 900,—
Geneeskundige dienst		627 274,—
Inrichtingen van onderwijs		110 972,—
Kosten van den Luchtvaartdienst		767 160,—
Kosten vallende op de motorafdeeling		20 240,—
Centrale magazijnen van militaire kleding en uitrusting en militaire verplegingsinrichtingen; enz.		544 145,—
Materieel der artillerie, zoomede proeven bij het wapen der artillerie		4 195 550,—
Dienst der genie		1 033 300,—
Kosten van verplaatsing van personen en goederen		715 450,—
Subsidien, gratificatiën en verdere uitgaven van bijzonderen aard		320 870,—
Nonactiviteitsjaarvedden, pensioenen, enz.		1 716 753,—
Wapen der marechaussee en korps politietroepen		927 636,—
Buitengewone uitgaven en uitgaven over afgesloten dienstjaren		369 500,—
Maatregelen en werken in verband met de afsluiting en droogmaking der Zuiderzee		200 000,—
	f	25 391 840,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Militaire verkenningen en Topographische Inrichting	f	252 203,—
Voltooiing van het vestingstelsel		295 000,—
Verbetering van de kustverdediging		600 000,—
Uitgaven verband houdende met den toestand van mobilisatie		100 000,—
		1 247 203,—

f 24 144 637,—

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	27 900,—
Waterstaat		12 557 983,25
Spoorwegen		485 070,—
Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, enz.		92 984,—
Onvoorziene behoeften		5 000,—

f 13 168 937,25

tegenover eene *lagere* raming voor:

Postertijen, Telegrafie en Telefonie en Rijkspostspaarsbank		3 713 838,—
	f	9 455 099,25

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	114 320,—
Landbouw		3 453 069,37
Nijverheid		32 309 290,—
Handel		1 084 693,—
Pensioenen, wachtgeld, enz.		338 045,—

f 37 299 417,37

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1921.	Toegestaan voor 1920.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1920.	
X A. Arbeid	f 75 489 610,—	f 98 208 459,—	—	f 22 718 849,—
XI. Koloniën.	6 028 680,—	4 409 469,—	f 1 619 211,—	—
XII. Onvoorziene uitgaven	50 000,—	50 000,—	—	—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	32 400,—
Arbeid		104 500,—
Arbeidersverzekering		1 043 980,—
	f	1 180 880,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Volksgezondheid	f	5 257 343,—
Werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling		18 641 186,—
Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz.		1 200,—
		23 899 729,—

f 22 718 849,—

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	119 278,—
Uitgaven ten behoeve van de kolonie Suriname		1 192 148,—
” ” ” ” Curaçao.		382 787,—
Pensioenen van gewezen landsdienaren in de voormalige Nederlandsche bezittingen ter kust van Guinea		38,—
Pensioenen, wachtgelden, onderstanden, enz.		35 210,—
Onvoorziene behoeften.		3 000,—
	f	1 732 461,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Subsidie aan en Regeeringstoezicht over de Duitsch-Nederlandsche telegraafmaatschappij		113 250,—
	f	1 619 211,—

Bijlage II.

STAAT der openstaande tekorten en der tot afboekings daarvan beschikbare bedragen.

Dienstjaren.	ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.	TEKORTEN.	OVERSCHOTTEN.	Opbrengst van leeningen, waaraan administratief nog geene bestemming is gegeven.
1910	f 200 092 324,82	f 203 947 100,34	f 3 854 775,52	—	f 4 770 740,14
1911	205 602 748,04 ⁵	203 489 677,54 ⁵	2 886 929,50	—	
1912	213 401 266,93 ⁵	224 665 500,66	11 264 233,72 ⁵	—	
1913	227 422 665,23 ⁵	238 726 865,56 ⁵	11 304 200,33	—	
1914	245 571 310,73	359 273 277,67	(b) 113 701 966,94	—	
1915	263 491 539,13	504 484 487,85 ⁵	(c) 240 992 948,72 ⁵	—	
1916	309 978 558,39	532 531 380,64 ⁵	(d) 222 552 822,25 ⁵	—	
1917 (a)	534 125 389,18 ⁵	688 209 221,79 ⁵	(e) 154 173 832,61	—	
1918 (a)	557 582 115,62	1 034 369 991,90 ⁵	(f) 476 787 876,28 ⁵	—	
1919 (a)	674 351 611,94 ⁵	938 937 446,74 ⁵	(g) 264 585 834,80	—	
Opbrengst van leeningen			f 1 502 105 420,69	—	f 4 770 740,14
Blijft te kort			4 770 740,14		
			(h) f 1 497 334 680,55		

(a) Voorloopige uitkomsten.

(b) Waaronder f 91 665 073,68⁵ (crisisuitgaven en tekort op de ontvangsten), te dekken uit de opbrengst der Crisisleeningen en der crisisheffingen.

(c) Alsvoren f 212 889 548,27⁵.

(d) Waaronder f 222 640 401,99⁵ aan saldo van den crisisdienst.

(e) Alsvoren f 159 856 437,56⁵.

(f) Alsvoren f 402 699 313,91⁵.

(g) Alsvoren f 170 876 483,18⁵.

(h) Alsvoren f 1 260 627 258,62.

Intusschen zullen belangrijke nieuwe uitgaven, welke een onafwijsbaar karakter dragen, binnenkort en ten deele reeds in het jaar 1921, haren invloed doen gevoelen. De ondergeteekende heeft hier met name op het oog de kosten van de regeling der rechtspositie van ambtenaren en van de noodzakelijke herziening der salarissen van het personeel bij het lager onderwijs, terwijl de Regeering voorts in overweging heeft eene regeling ter tegemoetkoming in den financiëleen nood der gemeenten. Het is nog niet mogelijk de lasten, welke deze maatregelen zullen medebrengen, onder cijfers te brengen. Maar wel stelt de opsomming buiten twijfel, dat de noodzakelijke versterking van inkomsten aanmerkelijk meer zal moeten bedragen dan de bovengenoemde som van f 43 688 248,69. De ondergeteekende is nog onveranderd van meening, dat deze versterking zal moeten worden verkregen uit de middelen, welke hij daartoe aanwees bij de behandeling in de Tweede Kamer van het wetsontwerp betreffende de gedwongen Staatsleening (*Handelingen* 1919—1920, bladz. 1233).

Ten slotte veroorlooft de ondergeteekende zich nog eenige mededeelingen te doen omtrent den stand der kas en omtrent de crisisuitgaven en hare dekking.

Op 30 Augustus 1920 stond uit aan schatkistpapier	f 344 340 000,00
Aan zilverbons was in omloop	53 288 285,00
Het rentegevend tegoed van den postchèque en girodienst beliep	9 244 413,93
Over het renteloos voorschot van de Nederlandsche Bank was beschikt tot een bedrag van	4 433 781,80 ⁵
Het creditsaldo van de rekening-courant van het Rijksgraanbedrijf bij 's Rijks schatkist bedroeg	50 187 230,81 ⁵
Totaal vlottende schuld	f 461 488 711,55

Hier stonden echter aan vorderingen tegenover:

de voorschotten, verleend aan de koloniën	f 204 019 000,00
de voorschotten, verleend aan de Regeerings-commissarissen voor de Rijksgraanverzameling, aan het centraal verrekenkantoor voor brandstoffen e.d.	73 487 561,84
de kredieten, verleend aan Duitschland, Frankrijk en Italië	38 320 005,95
de voorschotten aan buitenlandsche Staten wegens interneeringskosten, kosten van uitgewekenen en behartiging van belangen	79 233 883,52
Totaal	f 395 060 451,31

Brengt men dit totaal in mindering van het hierboven genoemde bedrag van f 461 488 711,55, dan blijkt, dat per saldo voor rekening van 's Rijks schatkist uitstond een bedrag van f 66 428 260,24 of, na aftrek van het maximum van het renteloos voorschot van de Nederlandsche Bank, f 51 428 260,24.

Het staat wel vast, dat in de eerste toekomst de vlottende schuld, uit hoofde van de verder aan de koloniën te verstrekken voorschotten (zie Gedrukte Stukken 1919/1920, 521) en van het aan Duitschland te verleen krediet alsmede tot dekking van de buitengewone Rijksuitgaven, in het bijzonder voor de uitvoering van de Woningwet, nog eene belangrijke stijging zal vertoonen.

Met betrekking tot de crisisuitgaven moge het volgende dienen.

Blijkens de hierboven gegeven cijfers bedroegen de tekorten op de crisisdiensten van de jaren 1914 tot en met 1919 een

totaal van f 1 260 627 258,62. Tot dekking van tekorten op den crisisdienst is tot dusver uit leening verkregen:

het deel der leening 1914, dat bij de conversie ingevolge de leeningwet 1917, bereids was afgelost	f 27 500 000,—
de 1ste leening 1916	125 000 000,—
de 2de leening 1916	121 250 000,—
de leening 1917	500 000 000,—
de leening 1918	346 500 000,—
de leening 1919 (voor zoover niet bestemd tot dekking van tekorten op den buitengewonen dienst)	224 100 000,—

Totaal	f 1 844 350 000,—
Na aftrek van bovengenoemd bedrag van	1 260 627 258,62
blijft dus nog	<u>f 83 722 741,38</u>

beschikbaar.

Voor 1920 was in de aanvankelijke begroo-
ting wegens crisissuittgaven begrepen een bedrag
van f 44 041 650,—

Tot dusver is voor dit doel suppletoir toe-
gestaan of aangevraagd f 110 242 000,—
f 154 283 650,—

Uit de oorlogswinstbelasting
werd over de maanden Januari
tot en met Augustus verkregen f 82 139 469,—

Het is niet bekend hoeveel deze
deze heffing verder per saldo nog
zal opbrengen. De ondergeteekende
meent te mogen rekenen op een
bedrag van 30 000 000,—

Van de opbrengst der Verdedi-
gingsbelastingen zal tot rechtstreek-
sche dekking van crisissuittgaven
beschikbaar zijn $\frac{1}{3}$ van de op-
brengst van het belastingjaar
1919/1920, te stellen op . . . 12 500 000,—
124 639 469,—

Volgens deze cijfers zou het tekort op den
crisisdienst 1920 zijn te ramen op f 29 644 181,—

Intusschen zullen nog verdere suppletoire
aanvragen tot bestrijding van crisissuittgaven
ten laste van den dienst 1920 moeten gedaan
worden. Voor zooveel thans bekend, moet ge-
rekend worden op een bedrag van 17 090 000,—
voor schadeloosstellingen ingevolge de arti-
kelen 6 en 7 der Scheurwet 1918 (*Staatsblad*
n°. 503) en aan premien voor gewassen op
gescheurd grasland.

In de ontwerp-begrooing voor 1921 is tot
bestrijding van crisissuittgaven begrepen . . . 11 156 200,—
terwijl eindelijk gerekend is op eene derde
uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst van
de oorlogswinstbelasting van 20 000 000,—
Totaal f 77 830 381,—

Het is blijkens mededeeling van den Minister van Landbouw,
Nijverheid en Handel, nog niet mogelijk betrouwbare gegevens
te verstrekken omtrent eventueel nog in 1921 noodzakelijke
crisissuittgaven. Als vaststaande neemt ondergeteekende echter
aan, dat van verdere maatregelen tot dekking van crisissuit-
gaven geen sprake zal behoeven te zijn.

De Minister van Financiën,